

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS TARNYBOS
Į S T A T Y M A S**

1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato pagrindinius valstybės tarnybos principus, valstybės tarnautojo statusą ir valstybės tarnybos valdymo teisinius pagrindus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Valstybės tarnyba** – teisinių santykių tarnyboje visuma, reglamentuojama valstybės teisės aktais, nustatančiais valstybės tarnautojo statuso įgijimą, pasikeitimą ir praradimą.

2. **Valstybės tarnautojas** – fizinis asmuo, įgijęs šio ir kitų įstatymų nustatytą valstybės tarnautojo statusą ir valstybės (valstybinėse ir savivaldybių) institucijose ar įstaigose atliekantis viešojo administravimo, ūkines ar technines funkcijas arba teikiantis viešąsias paslaugas visuomenei.

3. **Valstybės tarnautojo statusas** – šio ir kitų įstatymų apibrėžtų tarnybinių teisių ir pareigų visuma, nustatoma teisės aktais, reglamentuojančiais valstybės tarnautojo priėmimą ir atleidimą iš valstybės tarnybos, jo teises, pareigas, atsakomybę, darbo užmokestį ir socialines bei kitas garantijas.

4. **Valstybės tarnautojo statuso praradimas** – šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų viešojo administravimo funkcijų valstybės ar savivaldybės institucijose ar įstaigose atlikimo teisės, kitų teisių, pareigų, atsakomybės, darbo užmokesčio ir socialinių bei kitų garantijų netekimas ir šių asmenų atleidimas iš valstybės tarnybos su teise ar be jos šio įstatymo nustatyta tvarka grįžti į valstybės tarnybą.

5. **Viešasis administravimas** – įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama valstybės ir vietos savivaldos institucijų, kitų įstatymais įgaliotų subjektų vykdomoji veikla, skirta valstybės ar vietos savivaldos institucijų aktams įgyvendinti bei numatytoms viešosioms paslaugoms administruoti.

6. **Viešojo administravimo valstybės tarnautojas** – valstybės tarnautojas, dirbantis valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje ir atliekantis įstatymų ir jų pagrindu priimtų teisės aktų nustatytas viešojo administravimo funkcijas.

7. **Karjeros valstybės tarnautojas** – viešojo administravimo valstybės tarnautojas, konkurso būdu priimtas į tarnybą neterminuotam laikui, prisiekęs valstybei ir turintis galimybę nustatyta tvarka siekti aukštesnių ar kitų pareigų tarnyboje.

8. **Statutinis valstybės tarnautojas** – viešojo administravimo ar paslaugų valstybės tarnautojas (muitininkas, policininkas, kontrolierius, diplomatas, civilinės krašto apsaugos tarnybos tarnautojas, Lietuvos banko ar aukštojo mokslo įstaigos darbuotojas ar kitas tarnautojas), kurio statusą nustato atskiras įstatymas ar statutas.

9. **Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas** – viešojo administravimo valstybės tarnautojas, priimtas į tarnybą pareigoms, įrašytoms į Seimo patvirtintą politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių sąrašą.

10. **Įstaigos vadovas** – valstybės tarnautojas, konkurso būdu ar politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu paskirtas vadovauti valstybės ar savivaldybės įstaigai nustatytos kadencijos laikotarpiui.

11. **Pakaitinis valstybės tarnautojas** – valstybės tarnautojas, atliekantis laikinai nesančio karjeros arba politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo funkcijas.

12. **Viešojo paslauga** – valstybės ar savivaldybės įsteigtų įstaigų veikla, teikianti visuomenei socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų nustatytas paslaugas.

13. **Paslaugų valstybės tarnautojas** – valstybės tarnautojas, dirbantis valstybės institucijoje, įstaigoje ar savivaldybėje ir atliekantis ūkines ar technines funkcijas arba teikiantis viešąsias paslaugas visuomenei.

14. **Pareigūnas** – valstybės tarnautojas (valstybės saugumo, policijos, muitinės, mokesčių inspekcijos ar kitas tarnautojas), turintis administracinius įgaliojimus pagal pareigas pavaldiems ar nepavaldiems asmenims.

15. **Privalumai** – privalomi ar papildomi administraciniai gebėjimai, profesiniai įgūdžiai ir dalykinės savybės, kurie gali būti svarbūs palyginti su kito pretendento į valstybės tarnybą gebėjimais, profesiniais įgūdžiais ir dalykinėmis savybėmis.

16. **Nelojalumas** – valstybės tarnautojo veiksmai ar elgesys, peržengiantys teisėtumo ribas ir priešiški Lietuvos valstybei bei jos konstitucinei santvarkai.

17. **Nešališkumas** – sąžiningas tarnybinių pareigų atlikimas nepaisant valstybės tarnautojo ir intereso lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, politinių pažiūrų ar narystės politinėse partijose ar politinėse organizacijose.

18. **Asmenys, su valstybės tarnautojais susiję artimais giminystės ir svainystės ryšiais** – valstybės tarnautojo tėvai, įtėviai, broliai, seserys ir jų vaikai, seneliai, sutuoktiniai, vaikai, įvaikiai, jų sutuoktiniai ir jų vaikai, taip pat sutuoktinių tėvai, broliai, seserys ir jų vaikai.

19. **Valstybės ar savivaldybių institucijos** – atstovaujamosios valdžios (Seimas ir savivaldybės taryba) institucijos, valstybės vadovas – Respublikos Prezidentas, vykdomosios valdžios (Vyriausybė, ministerija, apskrities viršininkas, meras (valdyba), teisminės valdžios (Konstitucinis Teismas, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Aukštesnysis administracinis teismas, Apeliacinis teismas, apygardų ir apylinkių teismai, prokuratūra), kontrolės (valstybės kontrolierius, Seimo kontrolieriai, Vyriausybės atstovas, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolierius, savivaldybės kontrolierius) institucijos, taip pat kitos institucijos, apibrėžtos Viešojo administravimo įstatymo.

20. **Valstybės ir savivaldybių įstaigos** – Seimo kanceliarija, Prezidentūra, Vyriausybės kanceliarija, Vyriausybės įstaigos ir įstaigos prie ministerijų (komitetai, departamentai, tarnybos, agentūros, inspekcijos ir kt.) bei joms pavaldžios įstaigos, Vyriausybės atstovų tarnybos, apskričių viršininkų administracijos ir apskričių įstaigos, savivaldybių sudarytos administracijos, įstaigos, tarnybos ar seniūnijos, taip pat kitos valdžios, teisingumo ar kontrolės įstaigos, turinčios įstatymų joms suteiktus įgaliojimus ir atliekančios joms pavestas viešojo administravimo funkcijas.

21. **Valstybės politikai** – asmenys, į pareigas tiesiogiai ar netiesiogiai išrinkti Lietuvos Respublikos piliečių arba atstovaujamosios valdžios paskirti politinei programai vykdyti – Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas, Seimo nariai, Ministras Pirmininkas, ministrai, merai, savivaldybių tarybų nariai.

22. **Politinė veikla** – fizinio asmens dalyvavimas politinių partijų ar politinių organizacijų veikloje, jų organizuojamuose mitinguose, susirinkimuose, demonstracijose ar kituose renginiuose, kuriais padedama formuoti ir išreikšti bendrus piliečių interesus ir politinę valią, taip pat kiti veiksmai, kuriais remiama politinė partija ar politinė organizacija.

3 straipsnis. Valstybės tarnybos pagrindiniai principai

1. Lietuvos Respublikos valstybės tarnyba grindžiama įstatymo viršenybės, lygiateisiškumo, politinio neutralumo, skaidrumo ir karjeros principais.

2. Pagal įstatymo viršenybės principą:

1) valstybės tarnautojo statusas, reglamentuotas šio ir kitų įstatymų, negali būti keičiamas kitaip negu įstatymu;

2) niekas neturi teisės dėl politinių ar kitų interesų versti valstybės tarnautoją atlikti veiksmus ar priimti sprendimus, viršijančius jo įgaliojimus;

3) valstybės tarnautojui garantuojama teisė ginti savo teisėtus interesus visais įstatymų nustatytais būdais.

3. Pagal lygiateisiškumo principą kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis turi vienodas teises stoti į valstybės tarnybą, o valstybės tarnautojo statusas negali būti ribojamas dėl jo lyties, rasės, tautybės, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, politinių pažiūrų ar subjektyvių kitų aplinkybių.

4. Pagal politinio neutralumo principą viešojo administravimo valstybės tarnautojas privalo nešališkai tarnauti žmonėms, nepaisydamas asmeninių politinių pažiūrų, tarnybos metu nedalyvauti politinėje veikloje (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus).

5. Pagal skaidrumo principą bet kokia valstybės tarnautojo tarnybinė veikla yra vieša ir suprantama, atvira įvertinti ir susipažinti su jo rengtais tarnybiniais dokumentais, išskyrus įstatymų ar kitų teisės aktų saugomas valstybės ar tarnybos paslaptis.

6. Pagal karjeros principą priėmimas į valstybės tarnybą neterminuotam darbui ir aukštesnių ar kitų pareigų siekimas yra grindžiamas pretendentų konkurencija, objektyviai įvertinant jų profesinį pasirengimą, įgūdžius ir privalumus konkurso metu.

4 straipsnis. Šio įstatymo taikymas

1. Šis įstatymas be išlygų taikomas viešojo administravimo valstybės tarnautojams, išskyrus statutinius valstybės tarnautojus, kuriems šis įstatymas taikomas tiek, kiek jų statuso nereglamentuoja kiti įstatymai ar statutai.

2. Paslaugų valstybės tarnautojams taikoma šio įstatymo 2 straipsnio 2, 8, 10, 12 ir 13 dalys, 3 straipsnio 2 ir 3 dalys, 5 straipsnio 3 dalis, 6 straipsnio 1 ir 3 dalys, 7, 8, 9 ir 18 straipsniai, 56 straipsnio 1 dalies 4 ir 11 punktai, 62 straipsnio 1 ir 7 dalys, 68 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalys bei 79 straipsnio 2 dalis. Jiems taip pat taikomos šio įstatymo 16 ir 32 straipsnių bei 69 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos, jei atskiri įstatymai ar statutai, parengti atsižvelgiant į tarnybos ypatumus, nenustato kitaip.

3. Šis įstatymas netaikomas:

- 1) valstybės politikams;
- 2) Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, kitų teismų teisėjams ir prokurorams;
- 3) valstybės kontrolieriui;
- 4) Lietuvos banko valdybos pirmininkui, jo pavaduotojams, valdybos nariams;
- 5) Seimo kontrolieriams;
- 6) moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriui;
- 7) Seimo, Seimo Pirmininko ar Respublikos Prezidento paskirtiems valstybinių komisijų pirmininkams, jų pavaduotojams ir nariams;
- 8) profesinės karo tarnybos kariams;
- 9) valstybės ir savivaldybių įmonių darbuotojams;
- 10) ūkines ir technines funkcijas atliekantiems Lietuvos diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms darbuotojams ne Lietuvos Respublikos piliečiams.

5 straipsnis. Darbo įstatymų taikymas

1. Su viešojo administravimo valstybės tarnautojais darbo sutartys nesudaromos.

2. Darbo įstatymai bei kiti teisės aktai, reglamentuojantys darbo santykius bei socialines garantijas, viešojo administravimo valstybės tarnautojams galioja tiek, kiek neprieštaruoja šiam įstatymui, kitiems jų statusą reglamentuojantiems įstatymams ar statutams.

3. Paslaugų valstybės tarnautojams taikomi darbo įstatymai, išskyrus jų nuostatas, nurodytas šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje bei atskiruose įstatymuose ar statutuose.

ANTRASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ KLASIFIKAVIMAS

6 straipsnis. Valstybės tarnautojų grupės

1. Valstybės tarnautojai skirstomi į šias grupes:
 - 1) viešojo administravimo (tarp jų statutinius valstybės tarnautojus);
 - 2) paslaugų.
2. Viešojo administravimo valstybės tarnautojai skirstomi į:
 - 1) karjeros;
 - 2) politinio (asmeninio) pasitikėjimo;
 - 3) įstaigų vadovus;
 - 4) pakaitinius.
3. Paslaugų valstybės tarnautojai skirstomi į:
 - 1) įstaigų vadovus;
 - 2) viešųjų paslaugų (tarp jų statutinius valstybės tarnautojus);
 - 3) atliekančius ūkines ar technines funkcijas.

7 straipsnis. Valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos

1. Valstybės tarnautojų pareigybės skirstomos į 4 lygius:
 - 1) A lygis – pareigybės, kurioms būtinas aukštasis magistro (aukštasis universitetinis) arba jam prilygintas išsilavinimas;
 - 2) B lygis – pareigybės, kurioms būtinas ne žemesnis kaip aukštesnysis (aukštasis neuniversitetinis) išsilavinimas;
 - 3) C lygis – pareigybės, kurioms būtinas ne žemesnis kaip vidurinis išsilavinimas ir įgyta profesinė kvalifikacija;
 - 4) D lygis – pareigybės, kurioms nebūtinas vidurinis išsilavinimas.
2. Valstybės tarnautojų pareigybės skirstomos į 30 kategorijų. Jos apima visus lygius taip, kad 1-a yra žemiausia D lygio kategorija, o 30-a – aukščiausia A lygio kategorija. Kategorijos nustatomos remiantis Pareigybių aprašymo ir vertinimo metodika.
3. Pareigybes tam tikram lygiui ir kategorijai priskiria:
 - 1) įstatymas – Vyriausybei neatskaitingų institucijų ir įstaigų politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybes. Jos priskiriamos A lygiui;
 - 2) Vyriausybė – kitas pareigybes.
4. Tais atvejais, kai nustatant pareigybių kategorijas dėl tam tikrų pareigybių ypatumų neįmanoma tiksliai įvertinti visų Pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikoje nurodytų veiksnių, gali būti nustatyta žemesnė ar aukštesnė kategorija, bet ne daugiau kaip dviem kategorijomis.
5. Steigiant naujas pareigybes, jų kategorijos nustatomos vadovaujantis Pareigybių aprašymo ir vertinimo metodika. Institucijos ar įstaigos vadovo pareigybės kategorija nustatoma atsižvelgiant į analogiškų pareigybių kategoriją ir nurodoma institucijos ar įstaigos steigimo ar kitame teisės akte.

8 straipsnis. Valstybės tarnautojų pareigybių sąrašai ir aprašymai

1. Valstybės tarnautojų pareigybių sąrašuose nurodoma: pareigybės pavadinimas, grupė, lygis ir kategorija.
2. Valstybės tarnautojų pareigybių pavyzdinį sąrašą tvirtina už valstybės tarnybą atsakingas ministras. Į šį sąrašą neįrašomos politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybės, kurių sąrašą tvirtina Seimas. Steigiant naujas pareigybes, valstybės tarnautojų pareigybių pavyzdinis sąrašas papildomas.
3. Valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus pagal Valstybės tarnautojų pareigybių pavyzdinį sąrašą valstybės institucijose, įstaigose ir savivaldybėse sudaro už personalo valdymą atsakingi asmenys.
4. Valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus valstybės institucijose ir įstaigose tvirtina:
 - 1) Seimo kanceliarijos, Prezidentūros, Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo – šių institucijų vadovai ar jų įgalioti asmenys;

- 2) kitų teismų (išskyrus Konstitucinį Teismą ir Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) – teisingumo ministras;
 - 3) prokuratūrų – generalinis prokuroras;
 - 4) Valstybės kontrolės, Lietuvos banko, Seimo kontrolierių įstaigos, Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, Valstybės saugumo departamento, Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų – šių institucijų ar įstaigų vadovai;
 - 5) Seimo, Seimo Pirmininko ar Respublikos Prezidento paskirtų valstybinių komisijų personalo – jų pirmininkai;
 - 6) savivaldybės administracijos ir savivaldybių įstaigų – meras (jei sudaroma savivaldybės valdyba, – valdyba). Savivaldybės kontrolieriaus tarnybos pareigybių sąrašą tvirtina savivaldybės kontrolierius.
5. Valstybės tarnautojų pareigybių pavyzdinis sąrašas ir į valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus įrašytų pareigybių aprašymai rengiami pagal Vyriausybės patvirtintą Pareigybių aprašymo ir vertinimo metodiką bei patvirtintą tvarką.

TREČIASIS SKIRSNIS PRIĖMIMAS Į VALSTYBĖS TARNYBĄ

9 straipsnis. Priėmimo į valstybės tarnybą reikalavimai

1. Asmenims, stojantiems į valstybės tarnybą, taikomi šie bendrieji reikalavimai:
 - 1) Lietuvos Respublikos pilietybė ir lietuvių kalbos mokėjimas. Šie reikalavimai netaikomi šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytais atvejais;
 - 2) amžiaus cenzas: ne mažiau kaip 18 metų ir ne daugiau kaip Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytas senatvės pensijos amžius. Reikalavimas dėl senatvės pensijos amžiaus netaikomas politinio (asmeninio) pasitikėjimo ir pakaitiniams valstybės tarnautojams bei ūkines ar technines funkcijas atliekantiems paslaugų valstybės tarnautojams;
 - 3) išsilavinimas, būtinas atlikti tam tikro lygio valstybės tarnautojo pareigas;
 - 4) Karo prievolės įstatymo nustatytos pradinės karo prievolės atlikimas. Šis reikalavimas netaikomas karo prievolinkams, įstatymo numatytais atvejais ir tvarka nuo šios prievolės atleistiems, taip pat asmenis, kuriems ji atidėta ar pakeista kitais tarnybos atlikimo būdais.
2. Asmenys, stojantys į valstybės tarnybą ir siekiantys viešo konkurso būdu būti paskirti į viešojo administravimo valstybės tarnautojų pareigas, kurių kategorija yra aukštesnė už žemiausią tam tikro lygio kategoriją, privalo būti išėję valstybės tarnautojų įvadinio mokymo programą.
3. Asmenys, siekiantys aukščiausių kategorijų viešojo administravimo valstybės tarnautojų pareigų, privalo būti išėję atitinkamą Lietuvos viešojo administravimo instituto mokymo programą (ar jai prilygintą). Pareigybes, kurioms keliamas šis reikalavimas, nustato Vyriausybė.
4. Reikalavimas būti Lietuvos Respublikos piliečiu netaikomas paslaugų valstybės tarnautojams Lietuvos Respublikos gyventojams ir šių valstybių piliečiams:
 - 1) valstybių, priklausančių Europos Sąjungai, arba valstybių Europos sutarties dalyvių, įsteigusių asociaciją su Europos bendrijomis ir joms priklausančiomis šalimis narėmis, jeigu jos analogiškais atvejais netaiko pilietybės reikalavimo Lietuvos Respublikos piliečiams;
 - 2) valstybių, kurios yra Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) narės, jeigu jos analogiškais atvejais netaiko pilietybės reikalavimo Lietuvos Respublikos piliečiams.
5. Reikalavimas mokėti lietuvių kalbą netaikomas ūkines ar technines funkcijas atliekantiems paslaugų valstybės tarnautojams.
6. Į valstybės tarnybą negali būti priimti asmenys:
 - 1) teisti už sunkius nusikaltimus ar nusikaltimus valstybės tarnybai;
 - 2) už tarnybinių nusižengimų pagal šį įstatymą atleisti iš valstybės tarnybos, jei nuo atleidimo iš valstybės tarnybos dienos nepraėjo 10 metų;
 - 3) buvę SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) kadriniai darbuotojai – pagal įstatymo „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos“ reikalavimus.

7. Priimant į valstybės tarnybą paslaugų valstybės tarnautojus, šio straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktų apribojimais netaikomi.

10 straipsnis. Priėmimo į valstybės tarnybą paskelbimas

1. Pranešimas apie numatomą priėmimą į valstybės tarnybą skelbiamas „Valstybės žinių“ priede bei konkurso tvarka pasirinktame dienraštyje ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius iki pretendentų atrankos. Savivaldybės apie priėmimą į valstybės tarnybą papildomai gali skelbti vietinėje spaudoje.

2. Apie numatomą priėmimą į valstybės tarnybą skelbia:

1) dėl tarnybos valstybės institucijose ir įstaigose, kai priimama į tam tikro lygio žemiausios kategorijos pareigas ir šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais, – valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas;

2) dėl tarnybos valstybės institucijose ir įstaigose, kai priimama į aukštesnes už tam tikro lygio žemiausios kategorijos, bet žemesnes už 20-os kategorijos pareigas, – už personalo valdymą valstybės institucijoje ar įstaigoje atsakingas asmuo;

3) dėl tarnybos savivaldybės administracijoje ir savivaldybės įstaigose – administratorius. Apie priėmimą į savivaldybės kontrolieriaus tarnybą skelbia savivaldybės kontrolierius.

3. Skelbime apie priėmimą į valstybės tarnybą nurodoma pareigybių pavadinimas, grupė, lygis ir kategorija, taikysimi pretendentų atrankos būdai, egzaminų temos arba klausimai. Jei taikomas pretendentų atrankos būdas yra privalumų vertinimas, skelbime taip pat nurodomi vertinsimi pretendentų privalumai.

11 straipsnis. Dokumentai, pateikiami stojant į valstybės tarnybą

1. Pretendentas į valstybės tarnybą privalo pateikti šiuos dokumentus:

1) prašymą dalyvauti atrankoje;

2) asmens tapatybę liudijantį dokumentą;

3) išsilavinimą liudijantį dokumentą;

4) pretendento pilietybę ir amžių įrodančius dokumentus;

5) dokumentus, įrodančius, kad karo prievolinkas atliko karo prievolę arba kad įstatymo numatytais atvejais ir tvarka nuo šios prievolės jis yra atleistas, arba kad karo tarnyba jam yra atidėta;

6) asmeninių privalumų sąrašą, kuriame pretendentas laisva forma nurodo savo įgūdžius ir kitas dalykines savybes;

7) nustatytos formos anketą, kurioje nurodomi šio įstatymo 9 straipsnio 6 dalyje nurodyti ir kiti duomenys.

2. Asmenys, stojantys į valstybės tarnybą ir siekiantys viešo konkurso būdu būti paskirti į viešojo administravimo valstybės tarnautojų pareigas, kurių kategorija yra aukštesnė už žemiausią tam tikro lygio kategoriją, ir šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais privalo pateikti dokumentą apie išėitą valstybės tarnautojų įvadinio mokymo programą.

3. Asmenys, pretenduojantys eiti aukščiausių kategorijų viešojo administravimo valstybės tarnautojų pareigas, privalo pateikti dokumentą apie išėitą atitinkamą Lietuvos viešojo administravimo instituto mokymo programą (ar jai prilygintą).

4. Pretendentų dokumentai priimami vieną mėnesį nuo paskutinio paskelbimo spaudoje dienos, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 5 punktuose bei 2 ir 3 dalyse nurodytus dokumentus, kurie turi būti pateikti ne vėliau kaip prieš vieną dieną iki pretendentų vertinimo pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijoje. Laiku nepateikus reikiamų dokumentų, asmuo laikomas atsisakiusiu stoti į valstybės tarnybą.

5. Dokumentai pateikiami:

1) pretendentų į valstybės tarnybą valstybės institucijose ar įstaigose, kai priimama į tam tikro lygio žemiausios kategorijos pareigas, ir šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais – valstybės tarnybos tvarkymo funkciją atliekančiai įstaigai;

2) pretendenti į valstybės tarnybą valstybės institucijose ir įstaigose, kai priimama į aukštesnes už tam tikro lygio žemiausios kategorijos, bet žemesnes už 20-os kategorijos pareigas, – valstybės institucijos ar įstaigos personalo tarnybai;

3) pretendenti į valstybės tarnybą savivaldybės administracijoje, savivaldybės įstaigoje ir savivaldybės kontrolieriaus tarnyboje – savivaldybės personalo tarnybai.

6. Paašikėjus, kad asmuo, stodamas į valstybės tarnybą, pateikė suklaidotus šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytus dokumentus (dokumentą), nuslėpė ar pateikė neatitinkančius tikrovės duomenis, dėl kurių pagal šio įstatymo 9 straipsnio 6 dalį jis negalėjo būti priimtas į valstybės tarnybą, iš valstybės tarnybos atleidžiamas atitinkamai pagal šio įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 9 ar 10 punktus, o valstybės tarnyboje dirbtas laikas neįskaitomas į valstybės tarnybos stažą.

12 straipsnis. Pretendentų į valstybės tarnybą atrankos būdai

1. Priimant į valstybės tarnybą, taikomi šie pretendentių atrankos būdai:

- 1) egzaminai;
- 2) privalomų vertinimas.

2. Egzaminai yra pretendentių į valstybės tarnybą privalomų žinių patikrinimas. Pretendentių atsakymai į klausimus arba temas, pretendentių į valstybės tarnybą atrankos komisijos parinktos iš egzaminų programos, išdėstoma raštu laisva forma arba naudojant testus. Atsakymai komisijos nariams turi būti anonimiški. Taikant šį atrankos būdą, gali būti vertinami ir pačių pretendentių nurodyti privalumai. Jei egzaminų rezultatai vienodi, lemia pretendentių privalumai.

3. Privalomų vertinimas yra tarnybai būtinų bei kitų pretendento įgūdžių ir kitų dalykinių savybių patikrinimas.

4. Pretendentams į valstybės tarnybą valstybės institucijose ar įstaigose – egzaminų programas tvirtina valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas. Pretendentams į valstybės tarnybą savivaldybėse egzaminų programų turinio minimumą tvirtina valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas, suderinęs su Lietuvos savivaldybių asociacija. Savivaldybės meras (jei sudaroma savivaldybės valdyba, – valdyba) ir savivaldybės kontrolierius tvirtina papildomus klausimus ir temas, susijusias su savivaldybių veiklos ypatumais.

13 straipsnis. Pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijos

1. Pretendentių į valstybės tarnybą atrankos komisijos sudaromos paskelbus priėmimą į valstybės tarnybą.

2. Komisijos sudėtį ir darbo tvarką nustato pretendentių į valstybės tarnybą atrankos komisijų pavyzdiniai nuostatai, patvirtinti už valstybės tarnybą atsakingo ministro. Pretendentių į valstybės tarnybą atrankos komisijos nariais negali būti asmenys, kuriuos su pretendентаis sieja artimi giminystės ar svainystės ryšiai ar kitos neobjektyvumą skatinančios aplinkybės.

3. Pretendentių į valstybės tarnybą atrankos komisijas sudaro:

1) dėl pretendentių valstybės institucijose ar įstaigose eiti tam tikro lygio žemiausios kategorijos valstybės tarnautojų pareigas ir šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais – valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas;

2) dėl pretendentių valstybės institucijose ar įstaigose eiti pareigas, kurių kategorija yra aukštesnė negu tam tikro lygio žemiausia kategorija, bet žemesnė už 20-ą kategoriją, – už personalo valdymą valstybės institucijoje ar įstaigoje atsakingas asmuo;

3) dėl pretendentių į valstybės tarnybą savivaldybės administracijoje ar savivaldybės įstaigose – administratorius. Pretendentių į Savivaldybės kontrolieriaus tarnybą atrankos komisiją sudaro savivaldybės kontrolierius.

4. Pretendentių į valstybės tarnybą atrankos komisijos:

- 1) egzaminuoja pretendentes į valstybės tarnybą ir vertina jų privalumus;
- 2) teikia šio įstatymo 14 straipsnio 7 dalyje nurodytiems asmenims pasiūlymus skirti atrinktus pretendentes stažuotojais ar bandomajam laikotarpiui tam tikroje valstybės institucijoje ar

įstaigoje, savivaldybės administracijos padalinyje ar Savivaldybės kontrolieriaus tarnyboje į konkrečias pareigas.

14 straipsnis. Karjeros valstybės tarnautojų priėmimas

1. Karjeros valstybės tarnautojų priėmimo į valstybės tarnybą etapai yra pretendentų į valstybės tarnybą atranka ir jų stažuotė arba bandomasis laikotarpis. Priimant karjeros valstybės tarnautojus, taikomas atrankos būdas – egzaminai.

2. Pretendentai į karjeros valstybės tarnautojus atrenkami viešo konkurso būdu:

1) į pareigas, kurių kategorija yra žemesnė už 20-ą kategoriją;

2) šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais.

3. Karjeros valstybės tarnautojų priėmimą organizuoja:

1) dėl pretendentų valstybės institucijose ar įstaigose eiti tam tikro lygio žemiausios kategorijos pareigas ir šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais – valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas;

2) dėl pretendentų valstybės institucijose ar įstaigose eiti pareigas, kurių kategorija yra aukštesnė negu tam tikro lygio žemiausia kategorija, bet žemesnė už 20-ą kategoriją, – už personalo valdymą valstybės institucijoje ar įstaigoje atsakingas asmuo;

3) dėl pretendentų į valstybės tarnybą savivaldybės administracijoje ar savivaldybės įstaigose – administratorius. Administratoriaus priėmimą organizuoja savivaldybės meras (jei sudaroma savivaldybės valdyba, – valdyba). Priėmimą į Savivaldybės kontrolieriaus tarnybą organizuoja savivaldybės kontrolierius.

4. Pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisija:

1) pagal egzaminų rezultatus ir, jei egzaminų rezultatai vienodi, pretendentų privalomą įvertinimą atranka pretendentes, o konkurso rezultatus išdėsto raštu ir skelbia viešai;

2) teikia šio straipsnio 7 dalyje nurodytiems asmenims pasiūlymus skirti atrinktus pretendentes į konkrečias pareigas tam tikroje valstybės institucijoje ar įstaigoje, savivaldybės administracijos padalinyje, savivaldybės įstaigoje ar Savivaldybės kontrolieriaus tarnyboje. Asmenys, pretenduojantys į tam tikro lygio žemiausios kategorijos pareigas, siūlomi skirti į pareigas stažuotojais. Asmenys, pretenduojantys į pareigas, kurių kategorija yra aukštesnė negu tam tikro lygio žemiausia kategorija, bet žemesnė už 20-ą kategoriją, ir šio įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais siūlomi skirti į pareigas bandomajam laikotarpiui.

5. Teikdama pasiūlymus, komisija atsižvelgia į pretendentų pageidavimus eiti konkrečias pareigas. Pirmenybę rinktis konkrečias pareigas turi pretendentai, gavę geresnius komisijos įvertinimus. Siūlymai skirti pretendentes stažuotojais į Vyriausybei atskaitingas įstaigas derinami su Personalo valdymo taryba. Siūlymai skirti pretendentes bandomajam laikotarpiui su Personalo valdymo taryba nederinami.

6. Pretendentai negali būti siūlomi į pareigas, kurias einant su tiesioginiu tarnybos vadovu juos sietų artimi giminystės ar svainystės ryšiai, jeigu jų tarnyba kartu yra susijusi su vieno iš jų tiesioginiu pavaldumu kitam arba vieno teise kontroliuoti kitą. Į pareigas, susijusias su valstybės paslaptį sudarančios informacijos naudojimu ar jos apsauga, gali būti siūlomi tik asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka gavę leidimą dirbti su valstybės paslaptį sudarančia informacija.

7. Siūlymai skirti pretendentes į valstybės tarnybą stažuotojais ar bandomajam laikotarpiui teikiami:

1) dėl pretendentų, skiriamų į pareigas Seimo kanceliarijoje ar Prezidentūroje, – kanceliarijų vadovams;

2) dėl pretendentų, skiriamų į pareigas Konstituciniame Teisme ar Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme, – šių teismų kancleriams;

3) dėl pretendentų, skiriamų į pareigas teismuose (išskyrus Konstitucinį Teismą ir Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą), prokuratūrose, Valstybės kontrolėje, Lietuvos banke, Seimo kontrolierių įstaigoje, Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje, Valstybės saugumo departamente, kitose Vyriausybei neatskaitingose institucijose ir įstaigose, – šių institucijų ir įstaigų vadovams;

4) dėl pretendentų, skiriamų į pareigas Vyriausybei atskaitingose institucijose ar įstaigose, – valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovui;

5) dėl pretendentų, skiriamų savivaldybės administracijoje ar įstaigoje, – administratoriui. Siūlymai skirti pretendentus į pareigas Savivaldybės kontrolieriaus tarnyboje teikiami savivaldybės kontrolieriui.

8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodyti asmenys skiria pretendentus atitinkamose institucijose ar įstaigose į konkrečias pareigas stažuotojais ar bandomajam laikotarpiui per 10 darbo dienų nuo pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijos siūlymo.

9. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodyti asmenys gali atsisakyti skirti komisijos teikiamą pretendentą stažuotoju į konkrečias pareigas. Apie atsisakymo skirti motyvus informuojama valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekanti įstaiga. Tokiais atvejais pretendentams, atsižvelgiant į atsisakymo motyvus, siūlomos pareigos Vyriausybei atskaitingose institucijose ir įstaigose.

10. Asmuo, paskirtas stažuotoju ar bandomajam laikotarpiui, pradeda eiti pareigas, kai Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka perima tarnybos reikalus. Tai netaikoma, jei skiriama į naujai įsteigtą pareigybę. Su stažuotoju ar asmeniu, paskirtu bandomajam laikotarpiui, sudaroma terminuota tarnybos sutartis iki stažuotės ar bandomojo laikotarpio darbo įvertinimo.

11. Stažuotės laikotarpiu stažuotojas mokosi pagal įvadinio mokymo programą. Stažuotojui ar asmeniui, paskirtam bandomajam laikotarpiui, priskiriamas karjeros valstybės tarnautojas, kuris padeda susipažinti su konkrečių pareigų ypatumais.

12. Stažuotojui ar asmeniui, paskirtam bandomajam laikotarpiui, privalomos visos valstybės tarnautojo pareigos, jis naudojasi visomis valstybės tarnautojo teisėmis, socialinėmis ir kitomis garantijomis, išskyrus šio įstatymo šeštojo skirsnio nuostatas. Stažuotojui ar asmeniui, paskirtam bandomajam laikotarpiui, mokamas darbo užmokestis, kurį sudaro 70 procentų einamų pareigų pareiginės algos. Darbo užmokesčio priedas ir priemokos jiems nemokami.

13. Stažuotės ir bandomojo laikotarpio trukmę, kuri pagal pareigybes negali būti ilgesnė kaip atitinkamai dveji ir vieneri metai, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Ji taip pat nustato stažuotojų įvadinio mokymo turinį, kitus stažuotės bei bandomojo laikotarpio ypatumus.

14. Stažuotojų ir asmenų, paskirtų bandomajam laikotarpiui, pasibaigus stažuotei ar bandomajam laikotarpiui, tinkamumą valstybės tarnybai vertina jų tiesioginiai tarnybos vadovai.

15. Asmenys, kurių stažuotė ar bandomasis laikotarpis įvertinti teigiamai, skiriami neterminuotam laikui karjeros valstybės tarnautojais.

16. Stažuotojus ar bandomojo laikotarpio asmenis į einamas pareigas atitinkamose valstybės institucijose ar įstaigose įsakymu skiria šio straipsnio 7 dalyje nurodyti asmenys.

17. Įsakymas įsigalioja, kai asmuo, paskirtas į pareigas neterminuotam laikui, prisiekia Lietuvos Respublikai. Įsakymui įsigaliojus, šis asmuo įgyja karjeros valstybės tarnautojo statusą. Valstybės tarnautojui įteikiamas paskyrimo į valstybės tarnybą raštas, pasirašytas už valstybės tarnybą atsakingo ministro, ir valstybės tarnautojo pažymėjimas. Paskyrimo į valstybės tarnybą rašto ir valstybės tarnautojo pažymėjimo pavyzdžius bei jų išdavimo tvarką tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

18. Asmenis, kurių darbą stažuotės ar bandomojo laikotarpio metu jų tiesioginiai tarnybos vadovai įvertina nepatenkinamai, pakartotinai vertina valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės tarnybos vertinimo komisija.

19. Galutinį sprendimą dėl tiesioginio tarnybos vadovo nepatenkinamai įvertinto stažuotojo ar paskirto bandomajam laikotarpiui asmens, darbo, atsižvelgdami į tarnybos vertinimo komisijos išvadas, atitinkamu įsakymu priima šio straipsnio 7 dalyje nurodyti pareigūnai.

20. Jeigu galutinis sprendimas yra stažuotę ar bandomąjį laikotarpį įvertinti nepatenkinamai, stažuotojas ar bandomajam laikotarpiui paskirtas asmuo iš pareigų atleidžiamas.

21. Įsakymas dėl atleidimo iš pareigų ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų po įsakymo įteikimo atleistajam gali būti įstatymo nustatyta tvarka apskųstas teismui.

15 straipsnis. Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų priėmimas

1. Į politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigas asmenys priimami be konkurso – valstybės politikų pasirinkimu.
2. Pretendentą į konkrečias pareigas skiria:
 - 1) Seime – Seimo Pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo;
 - 2) Prezidentūroje – Respublikos Prezidentas ar jo įgaliotas asmuo;
 - 3) Ministro Pirmininko aparate ir departamentuose prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės – Ministras Pirmininkas ar jo įgaliotas asmuo;
 - 4) ministerijose – į viceministro ar viceministro-departamento direktoriaus pareigas – Ministras Pirmininkas ministro teikimu; į kitas pareigas – ministras;
 - 5) savivaldybėse – meras.
3. Vyriausybės atstovus ir apskričių viršininkus skiria Vyriausybė, o apskričių viršininkų pavaduotojus – Ministras Pirmininkas apskrities viršininko teikimu.
4. Asmuo, įstojęs į valstybės tarnybą ir paskirtas į politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas, valstybės tarnautojo statusą įgyja nuo paskyrimo dienos. Jam įteikiamas nustatyto pavyzdžio valstybės tarnautojo pažymėjimas.
5. Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų tarnyba baigiasi kartu su juos pasirinkusių valstybės politikų kadencija ar pasibaigus šių politikų įgaliojimams.

16 straipsnis. Įstaigų vadovų priėmimas

1. Į įstaigų vadovų pareigas asmenys priimami viešo konkurso būdu arba be konkurso politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu. Įstaigas, kurių vadovai yra politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, taip pat valstybės politikus, kurie turi teisę skirti šių įstaigų vadovus – politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus, – nustato įstatymai.
2. Viešo konkurso būdu įstaigų vadovai priimami įstaigos steigimo akto, kitų teisės aktų nustatyta kadencijai. Kadencija negali būti ilgesnė kaip 5 metai ir nesietina su Seimo, Respublikos Prezidento ar savivaldybių tarybų kadencijomis. Priimant įstaigų vadovus, taikomas pretendentų vertinimo būdas – privalumų vertinimas. Vertinama sugebėjimas vadovauti, vadybos darbo ir profesinė patirtis bei kitos dalykinės savybės.
3. Pretendentai į įstaigų vadovų pareigas, kurios yra įrašytos į Vyriausybės patvirtintą sąrašą, privalo pateikti dokumentą apie Lietuvos viešojo administravimo institute išeitą aukščiausių kategorijų valstybės tarnautojų mokymo programą (ar jai prilygintą).
4. Įstaigos vadovą į tarnybą priima institucijos ar įstaigos, kuriai naujai paskirtas įstaigos vadovas yra atskaitingas, vadovas ar jo įgaliotas asmuo (savivaldybėje – administratorius). Įvertinęs pretendentų privalumus, jis nustato konkurso laimėtoją ir skiria jį į įstaigos vadovo pareigas arba atsisako visų pretendentų.
5. Asmuo, įstojęs į valstybės tarnybą ir paskirtas įstaigos vadovu, valstybės tarnautojo statusą įgyja nuo paskyrimo dienos. Jam įteikiamas nustatyto pavyzdžio valstybės tarnautojo pažymėjimas.
6. Pasibaigus kadencijai, įstaigos vadovas, paskirtas viešo konkurso būdu, gali pakartotinai dalyvauti viešame konkurse dėl įstaigos vadovo vietos. Vieno asmens kadencijų skaičius eiti įstaigos vadovo pareigas neribojamas, jei įstaigos steigimo ar kituose teisės aktuose nenurodyta kitaip.

17 straipsnis. Pakaitinių valstybės tarnautojų priėmimas

1. Į pareigas pakaitiniais valstybės tarnautojais priimama viešo konkurso būdu arba politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu.
2. Asmenys, pakeičiantys laikinai nesančius politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus, priimami šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka.
3. Asmenys, pakeičiantys laikinai nesančius karjeros valstybės tarnautojus, priimami viešo konkurso būdu. Jiems taikomas pretendentų vertinimo būdas – privalumų vertinimas.
4. Pretendentus, priimamus viešo konkurso būdu, vertina, sprendimą dėl jų tinkamumo karjeros valstybės tarnautojų pareigoms priima ir į pareigas skiria:

1) Seimo kanceliarijoje ir Prezidentūroje – karjeros valstybės tarnautojus – kanceliarijų vadovai, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus – šių institucijų vadovai ar jų įgalioti asmenys;

2) Konstituciniame Teisme ir Lietuvos Aukščiausiajame Teisme – šių teismų kancleriai;

3) kituose teismuose (išskyrus Konstitucinį Teismą ir Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą), prokuratūrose, Valstybės kontrolėje, Lietuvos banke, Seimo kontrolierių įstaigoje, Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje, Valstybės saugumo departamente, kitose Vyriausybei neatskaitingose institucijose ir įstaigose – šių institucijų ar įstaigų vadovai;

4) Vyriausybei atskaitingose institucijose ar įstaigose – karjeros valstybės tarnautojus – už personalo valdymą atsakingi asmenys, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus – šių institucijų ar įstaigų vadovai;

5) savivaldybėse – karjeros valstybės tarnautojus – administratorius ar savivaldybės kontrolierius, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus – meras. Savivaldybės kontrolierius sprendžia dėl pretendentų tinkamumo karjeros valstybės tarnautojų pareigoms Savivaldybės kontrolieriaus tarnyboje.

5. Asmuo, įstojęs į valstybės tarnybą ir paskirtas į pareigas pakaitiniu valstybės tarnautoju, valstybės tarnautojo statusą įgyja nuo paskyrimo dienos. Jam įteikiamas nustatyto pavyzdžio valstybės tarnautojo pažymėjimas.

6. Pakaitiniai valstybės tarnautojai į valstybės tarnybą priimami laikinai, kol sugrįš negalintys eiti savo pareigų valstybės tarnautojai, bet ne ilgiau kaip 4 metams. Pakaitinių valstybės tarnautojų priėmimo sąlygas nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija (įstaiga).

18 straipsnis. Paslaugų valstybės tarnautojų priėmimas

1. Į paslaugų valstybės tarnautojų pareigas priimama viešo konkurso būdu Vyriausybės ar jos įgalios institucijos arba įstatymų ar statutų nustatyta tvarka. Į paslaugų įstaigų vadovų pareigas asmenys priimami pagal šio įstatymo 16 straipsnio reikalavimus.

2. Asmuo, įstojęs į valstybės tarnybą ir paskirtas į pareigas paslaugų valstybės tarnautoju, valstybės tarnautojo statusą įgyja šalis pasirašius darbo sutartį pagal Darbo sutarties įstatyme nustatytą formą ir tvarką.

19 straipsnis. Valstybės tarnautojo priesaika

1. Asmuo, įstojęs į valstybės tarnybą eiti karjeros valstybės tarnautojo pareigas, prisiekia Lietuvos Respublikai. Nustatomas šis valstybės tarnautojo priesaikos tekstas:

„Aš, (vardas, pavardė),

prisiekiu ištikimai tarnauti Lietuvos Respublikai ir jos žmonėms, gerbti ir vykdyti Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai atlikti valstybės tarnautojo pareigas.

Tepadeda man Dievas.“

2. Prisiekti galima ir be paskutinio sakinio.

3. Valstybės tarnautojo priesaiką priima:

1) Seimo kanceliarijoje ir Prezidentūroje – kanceliarijų (įstaigų) vadovai;

2) Konstituciniame Teisme ir Lietuvos Aukščiausiajame Teisme – šių teismų vadovai;

3) kituose teismuose (išskyrus Konstitucinį Teismą ir Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) – teisingumo ministras;

4) prokuratūrose – generalinis prokuroras;

5) Valstybės kontrolėje, Lietuvos banke, Seimo kontrolierių įstaigoje, Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje, Valstybės saugumo departamente – šių institucijų ar įstaigų vadovai;

6) Vyriausybei atskaitingose institucijose ir įstaigose – šių institucijų ar įstaigų vadovai;

7) Seimo, Seimo Pirmininko ar Respublikos Prezidento paskirtų valstybinių komisijų personalo – jų pirmininkai;

parasiau

4. Valstybės tarnautojo priesaikos priėmimo tvarką nustato už valstybės tarnybą atsakingas ministras. Priesiekęs asmuo po priesaikos tekstu pasirašo.

KETVIRTASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ PAREIGOS IR TEISĖS

20 straipsnis. Valstybės tarnautojų pareigos

Valstybės tarnautojai privalo:

- 1) būti lojalūs Lietuvos valstybei ir jos konstitucinei santvarkai;
- 2) nešališkai tarnauti žmonėms;
- 3) gerbti žmogaus teises ir padėti šias teises įgyvendinti;
- 4) tinkamai ir laiku atlikti tarnybos vadovų užduotis ir pavedimus;
- 5) nedelsdami pranešti tarnybos vadovui apie, jų nuomone, neteisėtas užduotis ar pavedimus;
- 6) priimti sprendimus pagal jų kompetenciją nustatančius teisės aktus ir reikalauti, kad tie sprendimai būtų laiku ir tiksliai įvykdyti. Priimdami sprendimus, valstybės tarnautojai privalo vadovautis nuostata, kad visi asmenys yra lygūs;
- 7) laikytis tarnybinės etikos;
- 8) laikytis nustatytų taisyklių ir darbo tvarkos;
- 9) garantuoti savo tarnybinės veiklos skaidrumą, nustatyta tvarka teikti informaciją apie savo tarnybą;
- 10) kelti kvalifikaciją;
- 11) ginti teisėtus valstybės ir savivaldybių interesus;
- 12) sprenddami viešas problemas, bendradarbiauti ir keistis informacija su savo ir kitų institucijų bei įstaigų valstybės tarnautojais;
- 13) saugoti nuo praradimo ir neteisėto atskleidimo valstybės ar tarnybos paslaptis. Nesinaudoti ir neleisti naudotis tarnybine ar su darbu susijusia informacija kitokia tvarka ir mastu, nei nustato įstatymai ar kiti teisės aktai;
- 14) tiesiogiai ar netiesiogiai nesinaudoti ir neleisti naudotis valstybės ar savivaldybių nuosavybe, taip pat valstybei ar savivaldybei nuomojama nuosavybe kitokiai nei tarnybinei veiklai, jei valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės vidaus tvarka ar kiti teisės aktai nenumato kitaip;
- 15) tarnybos metu nedalyvauti politinėje veikloje (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus), kitaip nenaudoti tarnybos laiko ne tarnybos tikslams, išskyrus pedagoginį darbą ir kitą įstatymų nustatytą darbą bei dalyvavimą profesinių sąjungų veikloje pagal šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 10 punktą. Ši veikla neatleidžia valstybės tarnautojų nuo jų tiesioginių pareigų atlikimo;
- 16) streiko atveju nustatyta tvarka saugoti ir prižiūrėti visuomenei svarbius objektus, įrenginius ir patalpas bei teikti visuomenei minimalias įstatymų nustatytas paslaugas;
- 17) vykdyti kitas įstatymų ar statutų nustatytas pareigas.

21 straipsnis. Valstybės tarnautojų teisės

1. Valstybės tarnautojai turi teisę:

- 1) į realų ir veiksmingą darbą einant tam tikro lygio ir kategorijos pareigas, nepaisant valstybės ar vietos valdžios politinių pasikeitimų. Politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams ši teisė ribojama;
- 2) į tarnybinę karjerą pagal savo profesionalumą, turimus privalumus ir valstybės tarnybos galimybes. Ši teisė garantuojama tik karjeros valstybės tarnautojams;
- 3) į pareiginę algą, atitinkančią jų kategoriją, šio įstatymo nustatytą darbo užmokesčio priedą, priemokas ir kitas išmokas;
- 4) į mokymąsi ir kvalifikacijos kėlimą valstybės, savivaldybių ir kitų biudžetų lėšomis, valstybės fondų ir kitomis valstybės lėšomis;

5) gauti iš savo vadovų, bendradarbių ir kitų valstybės tarnautojų informaciją, būtiną veiksmingai atlikti užduotis ir pavedimus;

6) į šio bei kitų įstatymų nustatytas atostogas;

7) į valstybės tarnautojų valstybinę pensiją, šio įstatymo bei kitų teisės aktų nustatytas socialines ir kitas garantijas;

8) streikuoti. Šios teisės neturi viešojo administravimo valstybės tarnautojai, kurie eina institucijos ar įstaigos padalinio vadovo ar aukštesnės pareigas, ir valstybės tarnautojai, kuriems tai draudžia įstatymai ar statutai;

9) būti profesinių sąjungų, organizacijų ar susivienijimų nariais, taip pat politinių partijų ar organizacijų nariais, ne tarnybos metu dalyvauti politinėje veikloje. Ši teisė netaikoma valstybės tarnautojams, kuriems tai draudžia įstatymai ar statutai;

10) valstybės tarnautojai profesinių sąjungų atstovai ar rinkti valstybės tarnautojų atstovai – dalyvauti sprendžiant valstybės tarnautojų tarnybos vertinimo, pareigų paaugštinimo, nuobaudų skyrimo, darbo sąlygų klausimus, taip pat profesinių sąjungų organizacinėje veikloje, tam skiriant iki 10 valandų darbo laiko per mėnesį;

11) ginti teisme pažeistas savo teises ar teisėtus interesus;

12) atsisakyti atlikti užduotį ar pavedimą, jeigu, jų nuomone, duota užduotis ar pavedimas prieštarauja įstatymui ar Vyriausybės nutarimui. Apie tai valstybės tarnautojas privalo raštu pranešti savo tarnybos vadovui ir atlikti duotą užduotį ar pavedimą tik tuo atveju, kai to reikalaujama raštu. Šiuo atveju už neteisėtos užduoties ar pavedimo atlikimo pasekmes atsako ne užduotį ar pavedimą atlikęs valstybės tarnautojas, o tą užduotį ar pavedimą davęs vadovas. Jokiais atvejais neturi būti atliekama užduotis ar pavedimas, kurių vykdymas reikštų nusikaltimą ar administracinį teisės pažeidimą, o valstybės tarnautojas galėjo ir privalėjo suprasti nusikalstamą tokio elgesio pobūdį. Už tokios užduoties ar pavedimo atlikimo pasekmes atsako ne tik tarnautojas, bet ir tą užduotį ar pavedimą davęs vadovas. Taip pat neturi būti atliekama užduotis ar pavedimas, jeigu elgesys, kurio reikalaujama iš valstybės tarnautojo, pažeidžia žmogaus orumą;

13) pasibaigus paskyrimo į šio įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje nurodytas politines pareigas laikui, Seimo ar savivaldybės tarybos kadencijai, atsistatydinus iš šio įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje nurodytų politinių pareigų arba atsisakius Seimo ar savivaldybės tarybos nario mandato, asmenys, kurie prieš paskiriant į šias pareigas ar išrenkant Seimo ar savivaldybių tarybų nariais buvo karjeros valstybės tarnautojai, turi teisę Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka grįžti į savo buvusias arba, jeigu nėra galimybės, kitas to paties lygio ir kategorijos pareigas. Šie asmenys dėl valstybės tarnautojo statuso atkūrimo ne vėliau kaip per vieną mėnesį turi kreiptis į valstybės tarnybos tvarkymo funkciją atliekančią įstaigą. Tokią pat teisę turi Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, kitų teismų teisėjai, valstybės kontrolierius ir jo pavaduotojai, Seimo kontrolieriai, moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolierius, Lietuvos banko valdybos pirmininkas, jo pavaduotojai ir valdybos nariai, Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai, Seimo skiriami valstybės institucijų ar įstaigų vadovai, Seimo, Seimo Pirmininko ar Respublikos Prezidento sudarytų komisijų pirmininkai, pavaduotojai ir nariai, asmenys, pakviesti dirbti tarptautinėse organizacijose, kurių narė yra Lietuvos Respublika, Lietuvos Respublikos specialieji atašė, Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose dirbantys valstybės tarnautojai, jų sutuoktiniai (jeigu išvyko į užsienį kartu su skiriamu į pareigas asmeniu) ir asmenys, pašaukti į būtinąją karo ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, jei prieš paskiriami į šias pareigas, prieš jiems išvykstant į užsienį ar prieš pašaukiami atlikti karo prievolę jie buvo karjeros valstybės tarnautojai. Atlikusiam karo prievolę valstybės tarnautojui užtikrinama teisė grįžti į eitas pareigas toje pačioje institucijoje ar įstaigoje;

14) pasibaigus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus pasirinkusių valstybės politikų kadencijai ar įgaliojimams arba įstaigų vadovų kadencijai, į politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų arba įstaigų vadovų pareigas priimti karjeros valstybės tarnautojai turi teisę Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka grįžti į savo buvusias ar, jeigu nėra galimybės, į kitas to paties lygio ir kategorijos pareigas. Asmenys, kurie prieš tapdami politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojais arba įstaigų vadovais nebuvo karjeros valstybės tarnautojai, praranda valstybės tarnautojo statusą ir yra atleidžiami iš valstybės tarnybos pagal šio

įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 14 punktą. Jiems išmokama 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija. Kai politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai praranda valstybės tarnautojo statusą dėl jiems pareikšto juos pasirinkusių valstybės politikų nepasitikėjimo, jie taip pat praranda valstybės tarnautojo statusą ir yra atleidžiami iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 14 punktą. Jiems išmokama vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija;

15) į kitas Lietuvos Respublikos Konstitucijos, tarptautinių sutarčių ir kitų teisės aktų, kuriais Lietuvos Respublika yra susieta tarptautiniais įsipareigojimais, garantuojamas žmogaus teises ir laisves, taip pat į kitų įstatymų ar statutų suteikiamas teises.

22 straipsnis. Su valstybės tarnyba nesuderinama veikla

Valstybės tarnautojams neleidžiama:

1) būti įmonių, ne pelno organizacijų valdymo organų nariais, išskyrus įstatymų numatytus atvejus, bei gauti atlyginimą už darbą šių įmonių ir ne pelno organizacijų valdymo organuose, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

2) sudaryti sandorius institucijos ar įstaigos, kurioje dirba valstybės tarnautojas, vardu su personalinėmis įmonėmis, ūkinėmis bendrijomis, kurių savininkais, tikraisiais nariais ar komanditoriais yra jie ar asmenys, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnio 18 dalyje, taip pat su akcinėmis bendrovėmis, kuriose jie ar asmenys, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnio 18 dalyje, turi akcijų ar valdo pagal įgaliojimą kito asmens akcijas;

3) atstovauti šalies ir užsienio valstybių įmonių, kitų institucijų ar įstaigų interesams ar vykti įmonių lėšomis į užsienį;

4) dirbti samdomu darbuotoju, patarėju, ekspertu ar konsultantu privačiose įstaigose ar įmonėse, taip pat gauti kitą negu šio įstatymo nustatytą darbo užmokestį, išskyrus atlyginimą už darbą visų lygių rinkimų, referendumų komisijose bei pagal sutartis su rinkimų arba referendumų komisijomis, taip pat darbą įmonių ir ne pelno organizacijų valdymo organuose, jei tai numato įstatymai, už mokslinį ir pedagoginį darbą mokslo, studijų, valstybės tarnautojų kvalifikacijos kėlimo institucijose, už darbą teisės aktų rengimo grupėse ir komisijose, jei šis darbas nenumatytas pareigybės aprašyme, taip pat už kūrinius, laikomus autorių teisių objektais pagal Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą;

5) streikuoti, jei viešojo administravimo karjeros valstybės tarnautojas eina institucijos ar įstaigos padalinio vadovo ar aukštesnės pareigos arba jei tai draudžia įstatymai ar statutai;

6) būti politinių partijų ar politinių organizacijų, profesinių sąjungų ar susivienijimų nariais, dalyvauti politinėje veikloje, jei tai draudžia įstatymai ar statutai;

7) eiti daugiau nei vienas pareigas valstybės tarnyboje.

PENKTASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ KARJERA

23 straipsnis. Pareigų paaukštinimas

1. Karjeros valstybės tarnautojų pareigos paaukštinamos viešo arba uždaro konkurso būdu.

2. Asmenys, siekiantys pareigų, kurių kategorija yra žemesnė už 20-ą, gali dalyvauti viešame konkurse kartu su stojančiais į valstybės tarnybą asmenimis. Jei stojančio į valstybės tarnybą asmens ir siekiančio paaukštinimo valstybės tarnautojo vertinimai yra vienodi, pirmumą turi valstybės tarnautojas.

3. Į 20-os ir aukštesnių kategorijų pareigas valstybės tarnautojai skiriami uždaro konkurso būdu. Konkurse gali dalyvauti bet kurios institucijos ar įstaigos valstybės tarnautojai, kurių kategorija yra viena žemesnė negu siekiamos pareigybės kategorija. Konkurso metu atsižvelgiama į pretendentų profesionalumą, gebėjimą atlikti įvairias tos pačios kategorijos pareigas, einamų pareigų ėjimo trukmę ir kvalifikacijos kėlimą, susijusį su naujomis pareigomis. Uždarus konkursus Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoja valstybės institucijos, įstaigos ir savivaldybės.

4. Pareigoms, į kurias pagal šio straipsnio 3 dalį skiriama uždaro konkurso būdu, gali būti skelbiamas viešas konkursas, kai:

- 1) paskelbus uždara konkursą, valstybės tarnautojai į šias pareigas nepretenduoja;
- 2) pagal uždaro konkurso rezultatus nustatoma, kad tarp konkurse dalyvavusių valstybės tarnautojų nėra atitinkančių pareigybės reikalavimus.

5. Šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodyti vieši konkursai organizuojami šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Valstybės tarnautojai, siekiantys pareigų, kurių kategorija yra aukštesnė už žemiausią tam tikro lygio kategoriją, privalo būti išėję valstybės tarnautojų įvadinio mokymo programą.

7. Valstybės tarnautojai, siekiantys aukščiausių kategorijų viešojo administravimo valstybės tarnautojų pareigų, įrašytų į Vyriausybės patvirtintą sąrašą, privalo būti išėję atitinkamą Lietuvos viešojo administravimo instituto mokymo programą (ar jai prilygintą).

8. Valstybės tarnautojams, perkeltiems į aukštesnes pareigas, jų turimus valstybės tarnautojo pažymėjimus Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka keičia valstybės institucija, įstaiga ar savivaldybė, kurioje valstybės tarnautojas pradėjo eiti aukštesnes pareigas.

24 straipsnis. Tarnybinis kaitumas

1. Karjeros valstybės tarnautojai gali savo iniciatyva siekti pakeisti einamas pareigas kitomis einamų pareigų lygio ir kategorijos ar žemesnėmis pareigomis kitoje institucijoje ar įstaigoje.

2. Valstybės tarnautojai, siekiantys pareigų, kurių kategorija yra žemesnė už 20-ą, dalyvauja viešuose konkursuose kartu su stojančiaisiais į valstybės tarnybą ar siekiančiais paaukštinimo valstybės tarnautojais.

3. Valstybės tarnautojai, siekiantys 20-os ar aukštesnių kategorijų pareigų, dalyvauja uždaruose konkursuose kartu su siekiančiais paaukštinimo valstybės tarnautojais.

4. Asmenys, laimėję konkursą ir paskirti į pareigas kitoje institucijoje ar įstaigoje, nustatyta tvarka iš einamų pareigų atleidžiami.

25 straipsnis. Tarnybinės veiklos vertinimas

1. Tarnybinės veiklos vertinimo tikslas – ugdyti valstybės tarnautojo profesionalumą. Valstybės tarnautojų tarnybinę veiklą vertina:

- 1) valstybės tarnautojo tiesioginis tarnybos vadovas;
- 2) tarnybos vertinimo komisijos;
- 3) Personalo valdymo taryba;
- 4) Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija.

2. Valstybės tarnautojo tiesioginis tarnybos vadovas kasmet vertina valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą atsakingo už valstybės tarnybą ministro nustatyta tvarka.

3. Tiesioginis tarnybos vadovas, įvertinęs tarnybinę veiklą, institucijos ar įstaigos vadovui siūlo (jei institucijos ar įstaigos vadovas yra politikas, siūlymas teikiamas asmeniui, institucijoje ar įstaigoje atsakingam už personalo valdymą):

1) skirti valstybės tarnautojui premiją už labai gerą tarnybą (valstybės tarnautojo veiklą įvertinus labai gerai);

2) perkelti jį į kitas tos pačios kategorijos ar žemesnes (valstybės tarnautojo veiklą įvertinus nepatenkinamai) pareigas.

4. Valstybės tarnautojo, einančio žemesnes už institucijos ar įstaigos padalinio vadovo pareigas, tarnybinę veiklą tiesioginiam tarnybos vadovui įvertinus labai gerai arba nepatenkinamai, ją pakartotinai vertina institucijos ar įstaigos tarnybos vertinimo komisija. Tais atvejais, kai nepatenkinamai įvertinama tarnybinė veikla valstybės tarnautojo, einančio aukštesnes pareigas, ją pakartotinai vertina pagal kompetenciją Personalo valdymo taryba arba Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija.

5. Institucijos ar įstaigos vadovas (ar asmuo, atsakingas už personalo valdymą institucijoje ar įstaigoje, jei tos institucijos ar įstaigos vadovas yra politikas), atsižvelgdamas į valstybės tarnautojo tiesioginio vadovo pasiūlymą bei tarnybos vertinimo komisijos, Personalo valdymo

tarybos ar Pareigūnų tarnybos vertinimo komisijos išvadas, priima galutinį sprendimą, išleisdamas atitinkamą įsakymą dėl premijos už labai gerą tarnybą skyrimo, valstybės tarnautojo pažeminimo tarnyboje ar perkėlimo į kitas pareigas.

6. Institucijos ar įstaigos vadovo įsakymą ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo jo išleidimo įstatymo nustatyta tvarka valstybės tarnautojas gali apskusti teismui. Teismui panaikinus šį įsakymą, valstybės tarnautojui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas išmokamas darbo užmokesčio skirtumas, kurio jis negavo dėl pareigų pažeminimo. Valstybės tarnautojui taip pat išmokami delspinigiai, apskaičiuoti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Tarnybos vertinimo komisijos

1. Tarnybos vertinimo komisija sudaroma kiekvienoje valstybės institucijoje, įstaigoje ar savivaldybėje iš valstybės institucijų ar įstaigų padalinių vadovų (savivaldybėse – iš savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų padalinių vadovų, savivaldybės kontrolės tarnybos tarnautojų), profesinių sąjungų ir (ar) valstybės tarnautojų rinktų atstovų. Tarnybos vertinimo komisijoms, sudaromoms Vyriausybei neatskaitingose institucijose ar įstaigose, Vyriausybei atskaitingose institucijose, įstaigose bei savivaldybėse, vadovauja atitinkamai šio įstatymo 58, 59 ir 60 straipsniuose nurodyti už personalo valdymą atsakingi asmenys. Komisijų veiklą reglamentuoja nuostatai, parengti pagal pavyzdinius tarnybos vertinimo komisijų nuostatus, patvirtintus už valstybės tarnybą atsakingo ministro.

2. Tarnybos vertinimo komisijos valstybės institucijose ar įstaigose vertina valstybės tarnautojų, einančių žemesnes už institucijų ar įstaigų padalinių vadovų pareigas, tarnybinę veiklą. Savivaldybėse sudaromos tarnybos vertinimo komisijos vertina visų kategorijų savivaldybės tarnautojų tarnybinę veiklą.

3. Tarnybos vertinimo komisijos:

1) pakartotinai vertina valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą tuo atveju, kai tiesioginis tarnybos vadovas ją įvertino labai gerai arba nepatenkinamai, ir savo išvadas teikia institucijos ar įstaigos vadovui.

2) pakartotinai vertina darbą stažuotės ar bandomojo laikotarpio metu, kai stažuotojo ar priimto bandomajam laikotarpiui asmens tiesioginis tarnybos vadovas darbą stažuotės ar bandomojo laikotarpio metu įvertina nepatenkinamai.

27 straipsnis. Personalo valdymo taryba

1. Personalo valdymo tarybą sudaro ministerijų sekretoriai ir Vyriausybės sekretorius. Vyriausybės sekretorius yra Personalo valdymo tarybos vadovas. Šios tarybos veiklą reglamentuoja nuostatai, patvirtinti už valstybės tarnybą atsakingo ministro.

2. Personalo valdymo taryba:

1) vertina Vyriausybės kanceliarijos, įstaigų prie ministerijų ir Vyriausybės įstaigų vadovų, kurie nėra politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, bei jų pavaduotojų, ministerijų sekretorių ir jų pavaduotojų veiklą, kai į Personalo valdymo tarybą kreipiamasi dėl šių asmenų nepatenkinamų darbo rezultatų. Personalo valdymo taryba vertina Vyriausybės kanceliarijos ir Vyriausybės įstaigų vadovų bei jų pavaduotojų veiklą, kai dėl to kreipiasi Ministras Pirmininkas. Personalo valdymo taryba taip pat vertina ministerijų sekretorių ir jų pavaduotojų bei įstaigų prie ministerijų vadovų ir jų pavaduotojų veiklą, kai dėl to kreipiasi ministrai. Jeigu vertinama ministerijos sekretoriaus ar Vyriausybės sekretoriaus veiklą, vertinamasis nuo savo veiklos vertinimo privalo nusišalinti;

2) pakartotinai vertina šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų, einančių ne žemesnes už padalinio vadovo pareigas, tarnybinę veiklą tuo atveju, kai tiesioginis tarnybos vadovas ją įvertino nepatenkinamai, ir savo išvadas teikia institucijos ar įstaigos vadovui;

3) teikia išvadas ir pasiūlymus už valstybės tarnybą atsakingam ministrui dėl teisės aktų projektų, reglamentuojančių personalo valdymą Vyriausybei atskaitingose institucijose ir įstaigose;

4) teikia pasiūlymus už valstybės tarnybą atsakingam ministrui dėl valstybės tarnautojų priėmimo į Vyriausybei atskaitingas įstaigas kasmetinio poreikio;

5) atsižvelgdama į pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijų išvadas ir pretendentų pageidavimus, teikia pasiūlymus valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovui dėl šių pretendentų paskyrimo stažuotojais į Vyriausybei atskaitingas įstaigas;

6) teikia pasiūlymus valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovui dėl valstybės tarnautojų kasmetinių mokymo planų ir prioritetų;

7) vykdo kitas Personalo valdymo tarybos nuostatuose nustatytas funkcijas.

3. Personalo valdymo taryba, šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą įvertinusi nepatenkinamai, teikia vadovams pasiūlymus:

1) perkelti valstybės tarnautoją į žemesnes pareigas toje pačioje institucijoje ar įstaigoje;

2) perkelti valstybės tarnautoją į kitas tos pačios kategorijos pareigas kitoje institucijoje ar įstaigoje.

28 straipsnis. Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija

1. Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija sudaroma iš 5 asmenų. Po vieną nepriekaištingos reputacijos ir ne mažiau kaip 5 metų darbo stažą valstybės tarnyboje turintį asmenį į komisiją 3 metams skiria už valstybės tarnybą atsakingas ministras, Vyriausybės kancleris, Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininkas, Valstybės saugumo departamento generalinis direktorius ir Policijos departamento generalinis komisaras. Paskirtieji asmenys komisijos nariais gali būti ne ilgiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Vyriausybė iš Pareigūnų tarnybos vertinimo komisijos narių paskiria komisijos pirmininką. Komisijos darbo tvarką nustato jos patvirtintas darbo reglamentas. Komisijos darbe gali dalyvauti profesinių sąjungų ir (ar) valstybės tarnautojų rinkti atstovai. Komisija veikia visuomeniniais pagrindais. Komisiją techniškai aptarnauja valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekanti įstaiga.

2. Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija vertina pareigūnų, einančių valstybės institucijų ir įstaigų vadovų (išskyrus įstaigų vadovus – politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus ir kitus pareigūnus, kuriuos į pareigas skiria Seimas ar kita valstybės valdžios institucija), jų pavaduotojų ir padalinių vadovų pareigas, tarnybinę veiklą.

3. Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija:

1) vertina pareigūnų tarnybinę veiklą, kai dėl jų nepatenkinamų darbo rezultatų į komisiją kreipiasi aukštesnės institucijos ar įstaigos vadovas ar institucijos (įstaigos), kurioje dirba šis pareigūnas, vadovas;

2) pakartotinai vertina pareigūno tarnybinę veiklą tuo atveju, kai tiesioginis vadovas ją įvertino nepatenkinamai, ir savo išvadas teikia institucijos ar įstaigos vadovui.

4. Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija, šio straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais atvejais įvertinusi pareigūnų tarnybinę veiklą nepatenkinamai, siūlo vadovams:

1) perkelti pareigūnus į žemesnes pareigas toje pačioje institucijoje ar įstaigoje;

2) perkelti pareigūnus į kitas tos pačios kategorijos pareigas kitoje institucijoje ar įstaigoje.

29 straipsnis. Pareigų pažeminimas

1. Valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą tiesioginiam tarnybos vadovui įvertinus nepatenkinamai, institucijos ar įstaigos vadovas (ar už personalo valdymą institucijoje ar įstaigoje atsakingas asmuo, jei tos institucijos ar įstaigos vadovas yra politikas), atsižvelgdamas pagal kompetenciją į tarnybos vertinimo komisijos, Personalo valdymo tarybos ar Pareigūnų tarnybos vertinimo komisijos išvadą, gali pažeminti šio valstybės tarnautojo pareigas – Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atleisti iš einamų pareigų ir perkelti į viena ar dviem kategorijomis žemesnes pareigas toje pačioje institucijoje ar įstaigoje. Jam mokama pareiginė alga, atitinkanti žemesnę kategoriją. Valstybės tarnautojo pareigos taip pat gali būti pažemintos, kai šio įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 1 punkte bei 28 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytais atvejais jo tarnybinę veiklą nepatenkinamai įvertino Personalo valdymo taryba ar Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija.

2. Valstybės tarnautojų, kurių pareigos pažemintos, pažymėjimai keičiami kitais, atitinkančiais kitas pareigas ir kategoriją, pažymėjimais.

3. Valstybės tarnautojai, dėl nepatenkinamo tarnybinės veiklos įvertinimo perkelti į žemesnes pareigas, vienerius metus neturi teisės į atostogas dėl asmeninių aplinkybių ir į premiją už labai gerą tarnybą.

4. Valstybės tarnautojai, kurių tarnybinė veikla įvertinama nepatenkinamai 3 metus iš eilės, atleidžiami iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 17 punktą be išeitinės kompensacijos.

5. Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka valstybės tarnautojai turi teisę apskusti institucijos ar įstaigos vadovo (ar už personalo valdymą institucijoje ar įstaigoje atsakingo asmens, jei tos institucijos ar įstaigos vadovas yra politikas) sprendimą pažeminti pareigas.

6. Valstybės tarnautojai, nesutinkantys, kad jų pareigos būtų pažemintos dėl nepatenkinamo jų tarnybinės veiklos įvertinimo, ir neapskundę sprendimo pažeminti pareigas, praranda valstybės tarnautojo statusą ir yra atleidžiami iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Šiuo atveju jiems išmokama 4 mėnesių eitų pareigų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė kompensacija.

30 straipsnis. Perkėlimas į kitas pareigas

1. Esant tarnybiniam būtinumui, institucijos ar įstaigos vadovas turi teisę laikinai perkelti karjeros valstybės tarnautoją į kitas atsilaisvinusias to paties lygio ir kategorijos, aukštesnes ar žemesnes (bet ne daugiau kaip 2 kategorijomis) pareigas toje pačioje institucijoje ar įstaigoje, esančioje toje pačioje gyvenamojoje vietovėje. Valstybės tarnautojui mokamas darbo užmokestis, gautas iki jo perkėlimo.

2. Esant tarnybiniam būtinumui ir institucijų ar įstaigų vadovams suderinus, karjeros valstybės tarnautojas gali būti laikinai perkeltas į kitas atsilaisvinusias to paties lygio ir kategorijos, aukštesnes ar žemesnes (bet ne daugiau kaip 2 kategorijomis) pareigas kitoje institucijoje ar įstaigoje, esančioje toje pačioje ar kitoje gyvenamojoje vietovėje. Valstybės tarnautojui mokamas darbo užmokestis, gautas iki jo perkėlimo.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytais atvejais valstybės tarnautojai gali būti laikinai perkelti į kitas pareigas toje pačioje gyvenamojoje vietovėje be jų sutikimo.

4. Laikinas perkėlimas į kitas to paties lygio ir kategorijos, aukštesnes ar žemesnes (bet ne daugiau kaip 2 kategorijomis) pareigas toje pačioje ar kitoje institucijoje ar įstaigoje, esančioje kitoje gyvenamojoje vietovėje, galimas tik turint valstybės tarnautojo raštišką sutikimą, išskyrus nepaprastosios padėties ar kitų ekstremalių situacijų atvejus. Šiais atvejais valstybės tarnautojo sutikimo nereikia.

5. Šio straipsnio 1, 2 ir 4 dalyse numatytais atvejais laikinai perkeltas į kitas pareigas valstybės tarnautojas negali būti ilgiau nei 1 metus per 5 tarnybos metus, jei perkeliamas į to paties lygio ir kategorijos ar aukštesnes pareigas, ir ilgiau kaip 10 mėnesių, jei perkeliamas į žemesnės kategorijos pareigas.

6. Valstybės tarnautojas raštišku sutikimu gali būti perkeltas dirbti į Lietuvos diplomatinės atstovybės bei konsulinės įstaigos užsienyje. Šių valstybės tarnautojų skyrimo į pareigas Lietuvos diplomatinėse atstovybėse bei konsulinėse įstaigose ir atleidimo iš pareigų tvarką, darbo apmokėjimo ir socialinių garantijų tarnybos užsienyje metu ypatumus nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

7. Jei valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą tiesioginis tarnybos vadovas įvertina nepatenkinamai, institucijos ar įstaigos vadovas (ar už personalo valdymą institucijoje ar įstaigoje atsakingas asmuo, jei tos institucijos ar įstaigos vadovas yra politikas), atsizvelgdamas pagal kompetenciją į tarnybos vertinimo komisijos, Personalo valdymo tarybos ar Pareigūnų tarnybos vertinimo komisijos išvadą ir suderinęs su kitos institucijos ar įstaigos vadovu, gali perkelti jį į kitas pareigas kitoje institucijoje ar įstaigoje – Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atleisti iš einamų pareigų ir perkelti į kitas to paties lygio ir kategorijos pareigas kitoje institucijoje ar įstaigoje. Valstybės tarnautojas taip pat gali būti perkeltas į kitas pareigas, kai šio įstatymo 27

straipsnio 2 dalies 1 punkte bei 28 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytais atvejais jo tarnybinę veiklą nepatenkinamai įvertino Personalo valdymo taryba ar Pareigūnų tarnybos vertinimo komisija.

8. Asmenys, nesutinkantys būti perkelti į kitas pareigas dėl nepatenkinamo jų tarnybinės veiklos įvertinimo (kaip nurodyta šio straipsnio 7 dalyje), praranda valstybės tarnautojo statusą ir yra atleidžiami iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Šiuo atveju jiems išmokama 4 mėnesių eitų pareigų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išėtinė kompensacija.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS DARBO UŽMOKESTIS IR KITOS IŠMOKOS

31 straipsnis. Darbo užmokestis

Valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro:

- 1) pareiginė alga;
- 2) priedas už tarnybos stažą;
- 3) priemokos.

32 straipsnis. Pareiginė alga

1. Pareiginė alga mokama už valstybės tarnautojo kategoriją ir yra vienoda visoms tos pačios kategorijos pareigybėms.

2. Pareiginės algos dydis nustatomas pagal pareiginės algos koeficientą, kurio dydžius pareigybių kategorijoms nustato įstatymas. Pareiginės algos koeficiento vieneto vertė litais ir centais yra lygi Vyriausybės patvirtintam minimalios mėnesinės algos dydžiui. Pareiginės algos dydis nustatomas atitinkamą pareiginės algos koeficientą padauginus iš minimalios mėnesinės algos dydžio. Mažesnė kaip 1000 Lt pareiginė alga apvalinama vadovaujantis bendromis skaičių apvalinimo taisyklėmis lito tikslumu, o didesnė kaip 1000 Lt – apvalinama taip, kad paskutinis skaitmuo būtų 0 arba 5.

33 straipsnis. Priedas už tarnybos stažą

1. Priedas už tarnybos stažą mokamas valstybės tarnautojui už metų, ištarnautų valstybės tarnyboje, skaičių.

2. Tarnybos stažas valstybės tarnautojams skaičiuojamas valstybės tarnybos pradžia laikant darbo sutarties valstybės institucijose, įstaigose ar savivaldybėse sudarymo datą iki šio įstatymo įsigaliojimo arba paskyrimo į pareigas valstybės tarnyboje šio įstatymo, kitų įstatymų ar statutų nustatyta tvarka datą. Tarnybos, ne vienu laikotarpiu eitos valstybės institucijose, įstaigose ar savivaldybėse, stažas sumuojamas. Į tarnybos stažą įskaitomas stažuotės ar bandomasis laikotarpis, taip pat atostogų laikas, išskyrus šio įstatymo 52 straipsnyje nustatytas atostogas dėl asmeninių aplinkybių.

3. Priedą už tarnybos stažą sudaro 3 procentai pareiginės algos už kiekvienus trejus metus. Šio priedo suma negali viršyti 30 procentų pareiginės algos.

34 straipsnis. Priemokos

1. Valstybės tarnautojams mokamos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytos priemokos už darbą poilsio bei švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis, taip pat už pareigybės aprašyme nenurodytą ar įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą, atsiradusią dėl kito valstybės tarnautojo laikino nedarbingumo ar papildomų užduočių. Papildomos užduotys turi būti suformuluotos valstybės tarnautojui raštišku pavedimu. Priemokos už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis mokamos tik tada, jei šios sąlygos neįvertintos nustatant pareigybės kategoriją.

2. Priemokų už šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas suma negali viršyti 50 procentų pareiginės algos.

3. Priemokų skyrimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

35 straipsnis. Kitos išmokos

1. Valstybės tarnautojas turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka gauti išmokas už komandiruotės išlaidas ir kitas išmokas, susijusias su jo pareigų atlikimu valstybės tarnyboje.

2. Valstybės tarnautojams, paskirtiems į pareigas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, Vyriausybės nustatyta tvarka mokamos su darbu užsienyje susijusios išlaidų kompensacijos bei kompensacijos valstybės tarnautojų sutuoktiniams ir vaikams (įvaikiams), išvykusiems į užsienį kartu su paskirtais valstybės tarnautojais, išlaikyti.

SEPTINTASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ MOKYMAS

36 straipsnis. Mokymo rūšys

1. Įvadinis mokymas – asmenų, siekiančių tapti karjeros valstybės tarnautojais, žinių įgijimas ir įgūdžių formavimas. Įvadinis mokymas yra privaloma priemonė į valstybės tarnybą karjeros valstybės tarnautojų pareigoms dalis, kuri baigiasi atsiskaitymu už įvadinio mokymo turinį. Įvadinis mokymas susideda iš mokymosi pagal bendrąsias programas, kurių turinys yra vienodas visiems to paties lygio valstybės tarnautojams, ir mokymosi pagal specialiąsias programas, kurių turinį lemia konkrečių pareigų ypatumai.

2. Tęstinis kvalifikacijos kėlimas – specialių profesinių žinių gilinimas ir įgūdžių formavimas valstybės tarnautojo, institucijos ar įstaigos iniciatyva per visą tarnybos laiką einant pareigas arba siekiant aukštesnių pareigų. Tam tikra tęstinio kvalifikacijos kėlimo programų dalis yra privaloma.

3. Aukščiausių kategorijų valstybės tarnautojų mokymas – profesinių žinių gilinimas ir įgūdžių formavimas, siekiant aukščiausių kategorijų valstybės tarnautojų pareigų.

4. Įvadinio mokymo, tęstinio kvalifikacijos kėlimo ir aukščiausių kategorijų valstybės tarnautojų mokymo programų turinio reikalavimus, atsiskaitymo už mokymo programas tvarką, valstybės tarnautojų mokymo programų santykį su formaliojo mokymo programomis nustato Vyriausybė ar jos įgaliota įstaiga.

5. Įvadinio mokymo, tęstinio (privalomojo) kvalifikacijos kėlimo ir aukščiausių kategorijų valstybės tarnautojų mokymo programų turinį nustato, mokymo programas rengia ir tvarko, atsiskaitymą už mokymo programas organizuoja Lietuvos viešojo administravimo institutas.

37 straipsnis. Mokymo finansavimas

1. Valstybės tarnautojų mokymą finansuoja valstybė ir savivaldybės. Valstybės institucijų ar įstaigų valstybės tarnautojų ir savivaldybių tarnautojų planiniam mokymui valstybės, savivaldybių ir kituose biudžetuose, valstybės fondų ir kitų valstybės lėšų naudojimo sąmatose numatoma lėšų, kurios, palyginti su asignavimais, valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui turi sudaryti nuo 1 iki 5 procentų šių asignavimų dydžio.

2. Valstybės tarnautojų mokymui institucijų ar įstaigų išlaidų sąmatose numatoma lėšų, kurios, palyginti su asignavimais valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, turi sudaryti nuo 1 iki 5 procentų šių asignavimų dydžio.

3. Jei po mokymo, trukusio ne mažiau kaip 3 mėnesius iš eilės, valstybės tarnautojas palieka valstybės tarnybą anksčiau negu po vienerių metų atsistatydindamas savo noru, pasitraukdamas vieneriems metams ar ilgiau iš valstybės tarnybos dėl asmeninių aplinkybių arba dėl tarnybinės nuobaudos – atleidimo iš valstybės tarnybos, per 3 mėnesius nuo dienos, kurią paliko valstybės tarnybą, jis privalo kompensuoti valstybės institucijai, įstaigai ar savivaldybei su jo mokymu susijusias išlaidas.

38 straipsnis. Mokymo proceso valdymas

1. Valstybės tarnautojų mokymo valstybės strategiją nustato Vyriausybė. Institucijos ir įstaigos, vadovaudamosi valstybės strategija, nustato savo valstybės tarnautojų mokymo prioritetus.

2. Valstybės tarnautojų mokymas organizuojamas vadovaujantis metiniais planais, nustatančiais šios veiklos prioritetus ir finansavimą.

3. Valstybės bei savivaldybių institucijos ir įstaigos, atsižvelgdamos į Vyriausybės nustatytą valstybės tarnautojų mokymo valstybės strategiją, rengia metinius planus, kuriuose numatomos mokymo užduotys, suderintos pagal valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės poreikius ir individualius valstybės tarnautojų pageidavimus.

4. Atsakingas už valstybės tarnybą ministras sudaro apibendrintus valstybės institucijų ar įstaigų valstybės tarnautojų mokymo planus, kartu numato šių tarnautojų mokymui lėšas, kurios neturi viršyti šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio, ir teikia Vyriausybei pasiūlymą įtraukti šią sumą į valstybės biudžeto projektą.

5. Savivaldybės nustato savivaldybės tarnautojų mokymo strategiją, vadovaudamosi ja, rengia savivaldybės tarnautojų mokymo metinius planus ir savivaldybių tarnautojų mokymui savivaldybių biudžetuose numato lėšas, kurios neturi viršyti šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio.

6. Valstybės tarnautojų mokymą valstybės institucijose, įstaigose ir savivaldybėse organizuoja ir už jį atsako asmenys, atsakingi už personalo valdymą.

7. Valstybės tarnautojų mokymo proceso organizavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ATSAKOMYBĖ IR PASKATINIMAI

39 straipsnis. Tarnybinės nuobaudos

1. Valstybės tarnautojams už tarnybinius nusizengimus, numatytus šio įstatymo 40, 41 ir 42 straipsniuose, skiriamos tarnybinės nuobaudos.

2. Už tyčinius nusizengimus taikomos griežtesnės nuobaudos negu už nusizengimus dėl neatsargumo ar aplaidumo.

3. Už vieną nusizengimą taikoma tik viena tarnybinė nuobauda. Už trečią per 1 metus to paties sunkumo nusizengimą taikoma nuobauda kaip už sunkesnę nusizengimą.

4. Už tą patį nusizengimą pareigūnui taikoma griežtesnė tarnybinė nuobauda negu valstybės tarnautojui, neturinčiam pagal pareigas administracinių įgaliojimų kitiems asmenims.

5. Valstybės tarnautojui, įtariamam padarius nusizengimą, nuobaudų skyrimo procedūroje gali atstovauti advokatas ar kitas įgaliotas asmuo.

6. Sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

7. Duomenys apie paskirtas tarnybines nuobaudas, išskyrus pareikštas žodžiu, įrašomi į valstybės tarnautojo asmens bylą ir pateikiami valstybės tarnautojų registrai.

40 straipsnis. Sunkūs nusizengimai

1. Sunkus nusizengimas yra valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas ar netinkamas atlikimas, kuriuo tiesiogiai pažeidžiamos žmogaus konstitucinės teisės, šiurkščiai pažeidžiami įstatymai ar kitaip šiurkščiai nusizengiama šio įstatymo nustatytoms valstybės tarnautojo pareigoms:

- 1) nelojalumas Lietuvos valstybei;
- 2) šiurkštus elgesys su interesantais ar kiti veiksmai, tiesiogiai pažeidžiantys žmonių konstitucines teises;
- 3) netinkamas valstybės ar tarnybos paslapčių naudojimas ar saugojimas;
- 4) dalyvavimas su valstybės tarnyba nesuderinamoje veikloje;
- 5) pareigų neatlikimas ar netinkamas atlikimas, sukėlus sunkias pasekmes;
- 6) pasinaudojimas tarnybine padėtimi, siekiant gauti neteisėtą pajamų sau ar kitiems;

7) reikalavimas (žodžiu ar raštu) iš savo pavaldinių atlikti neteisėtas užduotis ar pavedimus po to, kai pavaldinys buvo raštu pranešęs, jog, jo manymu, duota užduotis ar pavedimas prieštarauja įstatymui ar Vyriausybės nutarimui;

8) nebuvimas darbo vietoje vieną ar daugiau darbo dienų be pateisinamos priežasties;

9) buvimas tarnybos metu apsvaigusiam nuo alkoholio, narkotinių ar toksinių medžiagų. Šiuo atveju valstybės tarnautojo vadovas nušalina valstybės tarnautoją nuo pareigų tos dienos likusiam darbo laikui ir už šį laiką tarnybinis atlyginimas nemokamas;

10) moterų ir vyrų lygių teisių pažeidimas ar seksualinis priekabiavimas. Atsakomybė yra didesnė, jei teisių pažeidimo ar priekabiavimo subjektas yra pavaldus asmuo;

11) trečias vidutinis nusizengimas per 1 metus.

2. Už šiame straipsnyje nurodytus nusizengimus, atsižvelgiant į nusizengimų padarymo priežastis, aplinkybes ir sukeltas pasekmes, skiriama viena iš šių tarnybinių nuobaudų:

1) atleidimas iš valstybės tarnybos;

2) pareiginės algos sumažinimas 1 ar 2 kategorijomis nuo 6 mėnesių iki 3 metų;

3) nušalinimas nuo pareigų nuo 1 iki 6 mėnesių. Šiuo laikotarpiu valstybės tarnautojui darbo užmokestis nemokamas, jis gali dirbti bet kokią kitą darbą ne valstybės tarnyboje;

4) griežtas papeikimas.

41 straipsnis. Vidutiniai nusizengimai

1. Vidutinis nusizengimas yra valstybės tarnautojo pareigų neatlikimas ar netinkamas atlikimas, kuriuo šiuose šiuose nusizengiami nustatyti taisyklės ar darbo tvarkai:

1) pareigų neatlikimas ar netinkamas atlikimas, jei tai sutrukdė institucijai ar įstaigai laiku atlikti viešojo administravimo procedūrą;

2) šališkas elgesys su interesantais ar kitais valstybės tarnautojais;

3) nemandagus elgesys su interesantais;

4) politinė veikla tarnybos metu (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų);

5) tarnybines pareigas einančio valstybės tarnautojo įžeidimas veiksmu ar žodžiu. Atsakomybė yra didesnė, jeigu įžeidžiamas pavaldus asmuo;

6) nepagrįstas atsisakymas teikti informaciją arba žinomai neteisingos tarnybinės informacijos teikimas;

7) pakartotinis (daugiau negu 2 kartus per mėnesį) nebuvimas darbo vietoje daugiau kaip 1 valandą be pateisinamos priežasties;

8) trečias lengvas nusizengimas (išskyrus tuos, už kuriuos buvo skirtas įspėjimas žodžiu) per 1 mėnesį.

2. Už šiame straipsnyje nurodytus nusizengimus, atsižvelgiant į jų padarymo priežastis, aplinkybes ir sukeltas pasekmes, skiriama viena iš šių tarnybinių nuobaudų:

1) pareiginės algos sumažinimas 1 ar 2 kategorijomis iki 6 mėnesių;

2) nušalinimas nuo pareigų nuo 10 dienų iki 1 mėnesio. Šiuo laikotarpiu valstybės tarnautojui darbo užmokestis nemokamas, jis gali dirbti bet kokią kitą darbą ne valstybės tarnyboje;

3) griežtas papeikimas;

4) papeikimas.

42 straipsnis. Lengvi nusizengimai

1. Lengvi nusizengimai yra valstybės tarnautojo veiksmai ar elgesys, kuriuo nežymiai nusizengiami institucijoje ar įstaigoje nustatyti taisyklės ar darbo tvarkai.

2. Už lengvus nusizengimus, atsižvelgiant į jų padarymo priežastis, aplinkybes ir sukeltas pasekmes, skiriama viena iš šių tarnybinių nuobaudų:

1) darbo užmokesčio sumažinimas 3 dienų pareiginės algos dydžio ar mažesne suma;

2) papeikimas;

3) įspėjimas žodžiu.

43 straipsnis. Tarnybinių nuobaudų skyrimas

1. Tarnybinių nuobaudų skyrimo procedūra pradedama tiesioginiam valstybės tarnautojo tarnybos vadovui gavus rašytinę informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinių nusizengimų.

2. Tarnybinė nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo nusizengimo paaikšėjimo dienos, neįskaitant laiko, kai darbuotojas nebuvo darbe dėl ligos arba atostogavo. Negalima skirti tarnybinės nuobaudos, praėjus 6 mėnesiams nuo nusizengimo.

3. Paaikšėjus, kad tarnybinis nusizengimas turi baudžiamosios veikos požymių, nuobaudų skyrimo procedūra sustabdoma ir patikrinimo medžiaga perduodama kvotos organui. Atsisakius iškelti baudžiamąją bylą ar atleidus asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės, nuobaudos skyrimo procedūra tęsiama, o tarnybinė nuobauda turi būti paskirta ne vėliau kaip per 1 mėnesį, jei po parengtinio tyrimo ir (ar) teismo nagrinėjimo nepraėjo daugiau kaip 1 metai. Praėjus daugiau kaip 1 metams, nuobaudos skyrimo procedūra nutraukiama.

4. Tarnybinių nuobaudų skyrimo tvarką nustato Vyriausybė.

44 straipsnis. Tarnybinės nuobaudos išnykimas

1. Valstybės tarnautojas laikomas nebaustas tarnybine nuobauda, kai:

1) po nuobaudos už sunkų nusizengimą (išskyrus nuobaudą – atleidimą iš valstybės tarnybos) skyrimo praėjo ne mažiau kaip 2 metai;

2) po nuobaudos už vidutinį nusizengimą skyrimo praėjo ne mažiau kaip 1 metai;

3) po nuobaudos už lengvą nusizengimą skyrimo praėjo ne mažiau kaip 6 mėnesiai.

2. Esant galiojančiai nuobaudai, valstybės tarnautojo asmens byloje ir valstybės tarnautojų registre yra galiojančios žymos apie valstybės tarnautojo padarytą tarnybinių nusizengimų ir jam paskirtą tarnybinių nuobaudą. Šiuo laikotarpiu valstybės tarnautojas neturi teisės į šio įstatymo 52 straipsnyje nurodytas atostogas dėl asmeninių priežasčių ir į 47 straipsnyje numatytą premiją už labai gerą tarnybą. Į galiojančią nuobaudą gali būti atsižvelgiama, valstybės tarnautojui siekiant paaukštinimo.

3. Praėjus šio straipsnio 1 dalyje nurodytam laikui, žymos apie valstybės tarnautojo padarytą tarnybinių nusizengimų ir jam paskirtą tarnybinių nuobaudą valstybės tarnautojo asmens byloje ir valstybės tarnautojų registre panaikinamos.

4. Tarnybinė nuobauda, išskyrus nuobaudą už sunkų nusizengimą, gali būti panaikinta valstybės tarnautojo prašymu, jeigu jis gauna šio įstatymo 46 straipsnio 1 dalyje numatytą paskatinimą. Sprendimą panaikinti tarnybinių nuobaudą priima institucijų ar įstaigų vadovai, išskyrus Vyriausybei atskaitingas įstaigas. Dėl jų tarnautojų sprendimą priima valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovai. Sprendimą panaikinti tarnybinių nuobaudą savivaldybėse priima savivaldybės administratorius, o panaikinti tarnybinių nuobaudą savivaldybės administratoriui – meras (jei sudaroma valdyba, – valdyba).

5. Jeigu valstybės tarnautojas gauna Respublikos Prezidento, Seimo Pirmininko, Ministro Pirmininko padėką ar valstybės apdovanojimą, šio tarnautojo tarnybinė nuobauda panaikinama.

45 straipsnis. Materialinė atsakomybė

1. Valstybės tarnautojas turi atlyginti tiesioginę tikrąją žalą, padarytą dėl jo tyčinių neteisėtų sprendimų, pareigų neatlikimo ar šurkštaus aplaidumo atliekant pareigas, kai institucija ar įstaiga teismo sprendimu turėjo atlyginti žalą, taip pat dėl veiksmų, kurie neatitinka suteiktų įgaliojimų ar prieštarauja institucijos ar įstaigos, įgaliojusios jį atstovauti valstybės ar savivaldybės kapitalui, vadovo sprendimams, bet ne daugiau kaip paskutiniųjų 6 mėnesių darbo užmokesčio dydžio. Žala, padaryta dėl tyčinių neteisėtų sprendimų, pareigų neatlikimo ar valstybės tarnautojo, su kuriuo sudaryta rašytinė sutartis dėl visiškos materialinės atsakomybės, šurkštaus aplaidumo, taip pat padaryta nusikaltimu žala atlyginama visu teismo nustatytu dydžiu. Visiška materialinė atsakomybė taikoma ir tada, kai esant nusikaltimo sudėčiai atsakoma iškelti baudžiamąją bylą arba kai asmuo atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės.

2. Valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės vadovai, nesilaikydami teisės aktų nustatytos tvarkos suteikę įgaliotiniui ar deleguojamam į įmonės valdymo organus valstybės

tarnautojui įgaliojimus, dėl kurių buvo padaryta žala valstybei ar savivaldybei, privalo atlyginti visą žalą, bet ne daugiau kaip paskutinių 6 mėnesių darbo užmokesčio dydžio.

3. Valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės vadovai, kurių sprendimus atleisti iš valstybės tarnybos, pažeminti pareigas ar nušalinti nuo pareigų yra panaikinęs teismas, atlygina valstybės institucijai, įstaigai ar savivaldybei, kai valstybės tarnautojui sumokama už priverstinę pravaikštą ar už laiką, kurį tarnautojas gavo mažesnį atlyginimą. Atlyginama ne didesnė kaip paskutinių 6 mėnesių darbo užmokesčio dydžio žala.

4. Sprendimą dėl žalos išieškojimo per 2 savaites nuo žalos paaiškėjimo ar teismo sprendimo gavimo dienos priima valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės vadovas (už personalo valdymą atsakingas asmuo). Sprendimą dėl žalos išieškojimo iš institucijos ar įstaigos vadovo priima vadovas institucijos ar įstaigos, kuriai yra atskaitingas žalą padaręs vadovas. Sprendimą dėl žalos išieškojimo iš savivaldybės mero priima savivaldybės taryba.

5. Priėmus sprendimą išieškoti žalą iš valstybės tarnautojo, su kuriuo nėra sudaryta rašytinė visiškos materialinės atsakomybės sutartis, darbo užmokesčio, kas mėnesį daromos išskaitos, ne didesnės kaip 20 procentų jo pareiginės algos. Žalos dydžio nustatymo ir išieškojimo tvarką nustato Vyriausybė.

6. Valstybės tarnautojų, su kuriais sudaryta rašytinė visiškos materialinės atsakomybės sutartis, padaryta žala atlyginama, valstybės institucijai, įstaigai ar savivaldybei pareiškus ieškinį teisme.

7. Valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės vadovo (už personalo valdymą atsakingo asmens) sprendimą dėl žalos atlyginimo valstybės tarnautojas gali apskųsti teismui.

46 straipsnis. Paskatinimai ir apdovanojimai

1. Valstybės tarnautojai teisės aktų nustatyta tvarka skatinami:

1) padėka;

2) pinigine premija. Ši premija gali būti skiriama už vienkartinę ypatingos svarbos labai gerai atliktą užduotį arba už labai gerą tarnybą per vienerius tarnybos metus;

3) vardine dovana.

2. Valstybės tarnautojai už ypatingus nuopelnus tarnyboje siūlomi valstybės apdovanojimui gauti.

3. Valstybės tarnautojo paskatinimai ir apdovanojimai įrašomi į jo asmens bylą ir žymimi Valstybės tarnautojų registre.

47 straipsnis. Premija už labai gerą tarnybą

1. Piniginė premija už labai gerą tarnybą valstybės tarnautojui gali būti skiriama, jeigu jo tarnybinė veikla per vienerius tarnybos metus įvertinama labai gerai. Bendruosius labai geros tarnybos kriterijus nustato Vyriausybė. Valstybės institucijos, įstaigos ir savivaldybės gali nustatyti papildomus kriterijus pagal savo veiklos specifiką.

2. Pasiūlymus dėl premijos už labai gerą tarnybą skyrimo institucijų ar įstaigų vadovams teikia tiesioginiai valstybės tarnautojų tarnybos vadovai, įvertinę jų veiklą šio įstatymo 25 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Sprendimą dėl premijos už labai gerą tarnybą skyrimo priima institucijos ar įstaigos vadovas, atsižvelgdamas į valstybės tarnautojų tiesioginių tarnybos vadovų pasiūlymus bei tarnybos vertinimo komisijos išvadas. Nesutikimas dėl šių pasiūlymų turi būti motyvuotas raštu.

4. Premijos už labai gerą tarnybą skyrimo ir mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

DEVINTASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ DARBO SĄLYGOS, SOCIALINĖS IR KITOS GARANTIJOS

48 straipsnis. Darbo trukmė, sauga ir profesinė sveikata

1. Valstybės tarnautojų darbo trukmę, saugą ir profesinę sveikatą reglamentuoja įstatymai ir kiti teisės aktai.

2. Institucijos arba įstaigos vadovo ar kito jo įgalioto asmens sprendimu valstybės tarnautojams gali būti pavesta dirbti ilgiau, mokant šio įstatymo 34 straipsnyje numatytą priemonę.

3. Nustatant ilgesnę valstybės tarnautojų darbo trukmę, privalo būti garantuota įstatymų nustatyta minimali paros bei minimali savaitės nepertraukiamo poilsio trukmė.

49 straipsnis. Atostogos

Valstybės tarnautojų atostogų rūšis, minimalią trukmę, suteikimo ir mokėjimo už jas tvarką bei sąlygas reglamentuoja Atostogų ir šis įstatymai.

50 straipsnis. Kasmetinės atostogos

1. Valstybės tarnautojams kasmet suteikiamos 28 kalendorinių dienų atostogos.

2. Valstybės tarnautojams, turintiems daugiau kaip 5 metų valstybės tarnybos stažą, skaičiuojamą pagal šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalį, už kiekvienų paskesnių 3 metų tarnybos stažą suteikiama papildomai po 3 kalendorines dienas, tačiau bendra kasmetinių atostogų trukmė negali būti ilgesnė kaip 42 kalendorinės dienos.

51 straipsnis. Atostogos dėl gyvenamosios vietos pakeitimo

Valstybės tarnautojui, keičiančiam gyvenamąją vietą dėl šio įstatymo 30 straipsnyje numatyto valstybės tarnautojo perkėlimo į kitas pareigas kitoje gyvenamojoje vietoje, persikelti skiriama iki 5 darbo dienų. Už šį laikotarpį jam mokamas vidutinis darbo užmokestis, apskaičiuotas Vyriausybės nustatyta tvarka, taip pat kompensuojamos realios persikėlimo išlaidos. Šių išlaidų kompensavimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija (įstaiga).

52 straipsnis. Atostogos dėl asmeninių aplinkybių

1. Karjeros valstybės tarnautojai, turėdami ne mažesnę kaip 2 metų nepertraukiamą valstybės tarnybos stažą, gali laikinai, bet ne ilgiau kaip 3 metams palikti valstybės tarnybą su teise atkurti valstybės tarnautojo statusą. Šis laikotarpis neįeina į valstybės tarnybos stažą ir už jį nėra mokama.

2. Jei likus ne mažiau kaip 1 mėnesiui iki grįžimo į valstybės tarnybą asmuo atsakingo už valstybės tarnybą ministro nustatyta tvarka raštu nesikreipia dėl valstybės tarnautojo statuso atkūrimo, jis atleidžiamas iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 16 punktą.

3. Atostogos dėl asmeninių aplinkybių nesuteikiamos valstybės tarnautojui, pagal šio įstatymo 29 straipsnį perkeltam į žemesnes pareigas, taip pat tarnautojui, kuriam galioja tarnybinė nuobauda.

53 straipsnis. Valstybinis socialinis draudimas, sveikatos draudimas ir pensijos

1. Valstybės tarnautojai privalomai draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu ir sveikatos draudimu Valstybinio socialinio draudimo ir Sveikatos draudimo įstatymų nustatyta tvarka bei sąlygomis.

2. Valstybės tarnautojams skiriama ir mokama valstybinė socialinio draudimo pensija pagal Valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymą ir valstybės tarnautojų valstybinė pensija pagal Valstybės tarnautojų pensijų įstatymą.

3. Teisę gauti valstybės tarnautojų valstybinę pensiją, šios pensijos dydžio ir tarnybos stažo apskaičiavimo tvarką, šių pensijų skyrimo ir mokėjimo sąlygas nustato Valstybės tarnautojų pensijų įstatymas, Valstybinių pensijų įstatymas ir kiti teisės aktai.

4. Privalomos valstybinio socialinio draudimo pensijų įmokos už Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose užsienyje dirbančio valstybės tarnautojo sutuoktinį tuo laikotarpiu, kurį jis gyveno užsienyje kartu su valstybės tarnautoju, dirbančiu Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, mokamos nuo valstybės tarnautojo 0,5 pareiginės algos. Ši norma netaikoma valstybės tarnautojo sutuoktiniui įsidarbinus.

5. Laikotarpis, kurį sutuoktinis gyveno užsienyje kartu su valstybės tarnautoju, dirbančiu Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, įskaitomas į valstybės tarnautojo sutuoktinio valstybinio socialinio draudimo stažą, jeigu už šį laikotarpį buvo mokėtos nustatytos Lietuvos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

54 straipsnis. Žalos atlyginimas įvykus nelaimingam atsitikimui darbe ar susirgus profesine liga

Valstybės tarnautojų žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga tvarką, dydį bei asmenis, turinčius teisę į šį atlyginimą, reglamentuoja Žalos atlyginimo dėl nelaimingų atsitikimų darbe ar susirgimų profesine liga laikinasis įstatymas, jei kiti įstatymai nenustato kitaip.

55 straipsnis. Kitos garantijos

1. Likvidavus, reorganizavus ar privatizavus valstybės instituciją ar įstaigą, likvidavus ar reorganizavus savivaldybės administracijos padalinį ar savivaldybės įstaigą arba panaikinus pareigybę valstybės tarnyboje, karjeros valstybės tarnautojas perkeliamas į kitą tuo metu laisvą ar naujai steigiamą to paties lygio ir kategorijos pareigybę, o jei tokios nėra, – tarnautojo sutikimu ir į žemesnes pareigas. Perkėlimo sąlygas ir tvarką nustato Vyriausybė.

2. Žuvęs tarnybines pareigas vykdęs valstybės tarnautojas laidojamas valstybės lėšomis. Mirusio užsienyje valstybės tarnautojo palaikų pervežimo į Lietuvą išlaidas apmoka valstybė teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Einamos pareigos ir vidutinis darbo užmokestis valstybės tarnautojams garantuojami, kai valstybės tarnautojai:

- 1) valstybės institucijos, įstaigos ar savivaldybės siunčiami į įvadinį ar kitą šio įstatymo nustatytą mokymą;
- 2) siunčiami į tarnybinę komandiruotę;
- 3) gauna kvietimą į teismą;
- 4) gauna šaukimą atvykti į naujokų šaukimo komisiją;
- 5) yra pašaukti į pratybas, mokymus ar vykdyti tarnybinių užduočių pagal Karo prievolės įstatymą;
- 6) yra pasiūsti patikrinti sveikatos;
- 7) artimųjų giminaičių mirties atveju – iki 3 darbo dienų;
- 8) donorams – darbo dienoms, kuriomis jie turi būti atleidžiami nuo darbo;
- 9) prireikus išvyksta į sveikatos priežiūros įstaigą ar gavę vadovo sutikimą – į valstybės ar savivaldybės instituciją ar įstaigą.

**DEŠIMTASIS SKIRSNIS
VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSO PRARADIMAS**

56 straipsnis. Valstybės tarnautojo statuso praradimo pagrindai

1. Valstybės tarnautojas, praradęs valstybės tarnautojo statusą, yra atleidžiamas iš valstybės tarnybos, išskyrus šio straipsnio 8 dalyje nurodytą atvejį. Valstybės tarnautojas praranda valstybės tarnautojo statusą, kai:

- 1) atsistatydina savo noru;
- 2) pagal Valstybės tarnautojų pensijų įstatymą prieš laiką išeina į pensiją;
- 3) nesutinka su pareigų pažeminiu dėl nepatenkinamo jo tarnybinės veiklos įvertinimo;
- 4) išrenkamas ar paskiriamas į šio įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje nurodytas politines pareigybės, išrenkamas Seimo ar savivaldybės tarybos nariu (tai taikoma savivaldybės administracijos tarnautojams, išrinktiems tos pačios savivaldybės tarybos nariais), paskiriamas Konstitucinio Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ar kitų teismų teisėju, valstybės kontrolieriumi, Lietuvos banko valdybos pirmininku, jo pavaduotoju ar valdybos nariu, Seimo kontrolieriais, moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriumi ar į kitas pareigybės, nurodytas šio

įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje (išskyrus 8, 9, 10 punktus) arba skiriamas dirbti tarptautinėse organizacijose, kurių narė yra Lietuvos Respublika;

5) praranda Lietuvos Respublikos pilietybę;

6) gauna tarnybinių nuobaudą – atleidžiamas iš valstybės tarnybos;

7) įsiteisėja teismo nuosprendžiu paskirta bausmė už sunkų nusikaltimą ar nusikaltimą valstybės tarnybai;

8) įsiteisėja teismo nuosprendžiu paskirta bausmė, dėl kurios jis negali eiti savo pareigų;

9) paaiškėja, kad stojant į valstybės tarnybą buvo pateikti suklastoti dokumentai;

10) paaiškėja, kad stojant į valstybės tarnybą buvo nuslėpti ar pateikti neatitinkantys tikrovės duomenys, dėl kurių jis negalėjo būti priimtas į valstybės tarnybą;

11) sukanka Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytas senatvės pensijos amžiaus. Tai netaikoma politinio (asmeninio) pasitikėjimo pakaitiniams ir ūkines ar technines funkcijas atliekantiems paslaugų valstybės tarnautojams. Valstybės institucijos ar įstaigos vadovas (savivaldybėse – administratorius ar savivaldybės kontrolierius) prireikus gali pratęsti šį amžių sukakusio valstybės tarnautojo tarnybą, bet ne daugiau kaip 5 metams. Apie būsimą tarnybos pratęsimą ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius, iki sukaks senatvės pensijos amžius, jis privalo informuoti valstybės tarnybos tvarkymo funkciją atliekančią įstaigą;

12) nedirba dėl laikino nedarbingumo daugiau kaip šimtą dvidešimt kalendorinių dienų iš eilės arba daugiau kaip šimtą keturiasdešimt dienų per paskutiniuosius dvyliką mėnesių, jei įstatymuose nenustatyta, kad tam tikros ligos atveju pareigos paliekamos ilgesnį laiką;

13) pasibaigia įstaigos vadovo kadencija ar jo vadovaujama įstaiga likviduojama (tai taikoma tik įstaigos vadovui);

14) pasibaigia politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoją pasirinkusio valstybės politiko įgaliojimai ar kadencija arba valstybės tarnautojas praranda valstybės politiko pasitikėjimą, jei prieš pradėdamas eiti šias pareigas politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas nebuvo karjeros valstybės tarnautojas;

15) pasibaigia pakaitinio valstybės tarnautojo paskyrimo laikas;

16) per nustatytą terminą nebuvo kreiptasi dėl valstybės tarnautojo statuso atkūrimo po atostogų dėl asmeninių aplinkybių;

17) valstybės tarnautojo tarnybinė veikla nepatenkinamai įvertinama 3 metus iš eilės;

18) pašaukiama į būtinąją karo ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą.

2. Dėl šio straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytos priežasties valstybės tarnautojo statusas prarandamas ne mažiau kaip 10 metų. Praėjus 10 metų, asmuo gali iš naujo stoti į valstybės tarnybą šio įstatymo ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Dėl šio straipsnio 1 dalies 7, 9 ir 10 punktuose nurodytų priežasčių valstybės tarnautojo statusas prarandamas visam laikui.

4. Karjeros valstybės tarnautoją atleidus iš valstybės tarnybos dėl šio straipsnio 1 dalies 2 ir 11 punktuose nurodytų priežasčių, asmuo gali sugrįžti į valstybės tarnybą ir dirbti pakaitiniu, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoju arba ūkines ar technines funkcijas atliekančiu valstybės tarnautoju.

5. Jeigu valstybės tarnautojas atleidžiamas iš valstybės tarnybos dėl šio straipsnio 1 dalies 12 punkte nurodytos priežasties, asmuo gali Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka sugrįžti į valstybės tarnybą, kai sveikatos būklė pagerėja ir jis gali atlikti valstybės tarnautojo pareigas.

6. Asmuo, atleistas iš valstybės tarnybos pagal šio straipsnio 1 dalies 1, 3, 5, 8, 13, 14, 15, 16 ir 17 punktus, gali iš naujo stoti į valstybės tarnybą šio įstatymo ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Asmuo, atleistas iš valstybės tarnybos pagal šio straipsnio 1 dalies 4 ir 18 punktus, gali atkurti valstybės tarnautojo statusą ir Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka grįžti į savo buvusias ar, jei nėra galimybės, kitas to paties lygio ir kategorijos pareigas.

8. Valstybės tarnautojas praranda valstybės tarnautojo statusą, bet neatleidžiamas iš valstybės tarnybos atostogų dėl asmeninių aplinkybių atveju.

9. Atleidimo iš valstybės tarnybos tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS TARNYBOS VALDYMAS

57 straipsnis. Valstybės tarnybos bendrasis valdymas

1. Valstybės tarnybos bendrąjį valdymą atlieka:

- 1) Vyriausybė;
- 2) už valstybės tarnybą atsakingas ministras;
- 3) valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas.

2. Vyriausybė atlieka šias valstybės tarnybos bendrojo valdymo funkcijas:

1) teikia Seimui tvirtinti politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus;

2) teikiamame Seimui tvirtinti planuojamų metų valstybės biudžeto projekte numato lėšas valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui – pareiginėms algoms, priedui už tarnybos stažą, priemonoms, kitoms išmokoms, taip pat lėšas valstybės tarnautojams skatinti, mokyti ir kvalifikacijai kelti;

3) nustato valstybės institucijų, įstaigų ir savivaldybių valstybės tarnautojų pareigybių lygius bei kategorijas, išskyrus Vyriausybei neatskaitingų institucijų politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybes;

4) nustato valstybės tarnautojų mokymo proceso organizavimo tvarką;

5) atlieka kitas įstatymų nustatytas valstybės tarnybos valdymo funkcijas.

3. Už valstybės tarnybą atsakingas ministras atlieka šias funkcijas:

1) rengia ir teikia Vyriausybei su valstybės tarnyba susijusių teisės aktų projektus, atlieka galiojančių ir naujai parengtų teisės aktų projektų, susijusių su valstybės tarnyba, ekspertizę, teikia jų rengėjams ar Vyriausybei pasiūlymus dėl jų pakeitimų ar papildymų;

2) organizuoja šio įstatymo bei su juo susijusių teisės aktų vykdymo kontrolę, siūlo sustabdyti, pakeisti ar panaikinti ne anksčiau kaip prieš 1 mėnesį priimtus valstybės institucijų ir įstaigų, išskyrus statutinių įstaigų ir savivaldybių institucijų, vadovų sprendimus, prieštaraujančius šiam įstatymui, kitiems valstybės tarnautojo statusą nustatantiems teisės aktams. Jeigu valstybės institucijos ar įstaigos vadovas per 1 mėnesį nepakeičia ar nepanaikina šių sprendimų, apskundžia juos teismui;

3) tvirtina Valstybės tarnautojų pareigybių (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių) pavyzdinį sąrašą;

4) tvirtina Valstybės institucijų, įstaigų ir savivaldybių personalo tarnybų pavyzdinius nuostatus;

5) nustato valstybės tarnautojų priesaikos priėmimo tvarką;

6) tvirtina tarnybos vertinimo komisijų pavyzdinius nuostatus;

7) nustato valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo tvarką;

8) atlieka kitas įstatymų, kitų teisės aktų nustatytas valstybės tarnybos bendrojo valdymo funkcijas.

4. Valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas:

1) organizuoja valstybės tarnautojų registro tvarkymą;

2) atlieka kitas šio įstatymo, kitų teisės aktų nustatytas valstybės tarnybos bendrojo valdymo funkcijas.

58 straipsnis. Vyriausybei neatskaitingų institucijų ir įstaigų personalo valdymas

1. Vyriausybei neatskaitingose institucijose ir įstaigose už šio įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų vykdymą bei personalo valdymą yra atsakingi:

1) Seimo kanceliarijoje ir Prezidentūroje – kanceliarijų (įstaigų) vadovai;

2) Konstituciniame Teisme ir Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme – šių teismų kancleriai;

3) kituose teismuose (išskyrus Konstitucinį Teismą ir Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą), prokuratūrose, Valstybės kontrolėje, Lietuvos banke, Seimo kontrolierių įstaigoje, Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje, Valstybės saugumo departamente, kitose Vyriausybei neatskaitingose institucijose ir įstaigose – šių institucijų ir įstaigų vadovai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys personalo valdymą organizuoja per personalo tarnybas, kurių veiklą reglamenuoja atitinkamų institucijų ar įstaigų personalo tarnybų nuostatai.

59 straipsnis. Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų personalo valdymas

1. Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų personalą valdo:

- 1) Vyriausybė;
- 2) už valstybės tarnybą atsakingas ministras;
- 3) valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas;
- 4) Vyriausybės kancleris;
- 5) Vyriausybės sekretorius ir ministerijų sekretoriai.

2. Vyriausybė, atlikdama jai atskaitingų institucijų ir įstaigų personalo valdymo funkcijas:

- 1) nustato planuojamiems biudžetiniams metams Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų skaičių pagal valstybės tarnautojų grupes, lygius ir kategorijas;
- 2) atlieka kitas įstatymų nustatytas personalo valdymo funkcijas.

3. Už valstybės tarnybą atsakingas ministras, atlikdamas Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų personalo valdymo funkcijas:

- 1) tvirtina pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijų pavyzdinius nuostatus;
- 2) tvirtina Personalo valdymo tarybos nuostatus;
- 3) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų personalo valdymą reglamentuojančiais teisės aktais.

4. Valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančios įstaigos vadovas atlieka šias Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų personalo valdymo funkcijas:

- 1) organizuoja pretendentų į valstybės tarnybą atranką;
- 2) tvirtina atrankos į valstybės tarnybą egzaminų programas;
- 3) tvirtina pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijų sudėtis;
- 4) pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijos teikimu skiria pretendentą į valstybės tarnybą stažuotoju eiti pareigas konkrečioje institucijoje ar įstaigoje;
- 5) organizuoja valstybės tarnautojų įvadinį mokymą;
- 6) koordinuoja valstybės tarnautojų tęstinį kvalifikacijos kėlimą;
- 7) priima sprendimus skirti nuobaudas už sunkius valstybės tarnautojų nusizengimus ar panaikinti tarnybines nuobaudas pagal šio įstatymo 44 straipsnio 4 dalį;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas personalo valdymo funkcijas.

5. Vyriausybės kancleris:

- 1) yra atsakingas už šio įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų vykdymą bei Ministro Pirmininko aparato personalo valdymą;
- 2) atlieka kitas Vyriausybės įstatymo nustatytas personalo valdymo funkcijas;
- 3) personalo valdymą organizuoja per Vyriausybės kanceliarijos personalo tarnybą, kurios veiklą reglamentuoja personalo tarnybos nuostatai.

6. Vyriausybės sekretorius atlieka šias Vyriausybei atskaitingų institucijų ir įstaigų personalo valdymo funkcijas:

- 1) yra atsakingas už šio įstatymo, su juo susijusių teisės aktų vykdymą, taip pat Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės įstaigų, apskričių administracijų ir joms atskaitingų institucijų bei įstaigų personalo valdymą, organizuoja jų personalo valdymą;

2) personalo valdymą organizuoja per atitinkamų institucijų ir įstaigų vadovus, ministerijų sekretorius ir personalo tarnybas, kurių veiklą reglamentuoja personalo tarnybų nuostatai.

7. Ministerijos sekretorius atlieka šias ministerijos ir jai atskaitingų įstaigų personalo valdymo funkcijas:

- 1) yra atsakingas už šio įstatymo ir kitų su juo susijusių teisės aktų vykdymą bei atitinkamos ministerijos, įstaigų prie ministerijos personalo valdymą, organizuoja jų personalo valdymą;
- 2) personalo valdymą organizuoja per atitinkamų institucijų ar įstaigų vadovus ir personalo tarnybas, kurių veiklą reglamentuoja personalo tarnybų nuostatai.

60 straipsnis. Personalo valdymas savivaldybėse

1. Personalo valdymą savivaldybėse atlieka:
 - 1) savivaldybės taryba;
 - 2) savivaldybės meras (jei sudaroma savivaldybės valdyba, – valdyba);
 - 3) savivaldybės administratorius, savivaldybės kontrolierius.
2. Savivaldybės taryba, atlikdama personalo valdymo funkcijas:
 - 1) tvirtindama savivaldybės biudžetą, kasmet numato lėšas savivaldybės tarnautojų darbo užmokesčiui – pareiginėms algoms, priedui už tarnybos stažą, priemokoms, kitoms išmokoms, taip pat lėšas savivaldybės tarnautojams skatinti mokytis ir kelti kvalifikaciją;
 - 2) kasmet nustato savivaldybės tarnautojų mokymo prioritetus.
3. Savivaldybės meras (jei sudaroma savivaldybės valdyba, – valdyba), atlikdamas personalo valdymo funkcijas:
 - 1) kasmet nustato savivaldybės tarnautojų skaičių pagal valstybės tarnautojų grupes, lygius ir kategorijas;
 - 2) nustato priemokų ir premijos už labai gerą tarnybą dydį bei jų skyrimo tvarką;
 - 3) tvirtina savivaldybės tarnautojų pareigybių sąrašą;
 - 4) tvirtina stojamųjų į valstybės tarnybą egzaminų papildomus klausimus, susijusius su savivaldybės veiklos ypatumais;
 - 5) tvirtina tarnybos vertinimo komisijos nuostatus ir sudėtį.
4. Už šio įstatymo reikalavimų įgyvendinimą ir su juo susijusių teisės aktų vykdymą bei savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų personalo valdymą yra atsakingas administratorius, kontrolieriaus tarnybos – savivaldybės kontrolierius. Atlikdami savivaldybės personalo valdymo funkciją, jie:
 - 1) skelbia priėmimą į valstybės tarnybą;
 - 2) organizuoja pretendentų į valstybės tarnybą atranką;
 - 3) sudaro pretendentų į valstybės tarnybą atrankos komisijas;
 - 4) pretendentą į valstybės tarnybą skiria stažuotoju ar bandomajam laikotarpiui eiti konkrečias pareigas;
 - 5) stažuotojus ar asmenis, paskirtus bandomajam laikotarpiui, skiria karjeros tarnautojais į einamas pareigas;
 - 6) organizuoja savivaldybės tarnautojų įvadinį mokymą ir tęstinį kvalifikacijos kėlimą;
 - 7) skiria tarnybines nuobaudas;
 - 8) atlieka kitas teisės aktų nustatytas personalo valdymo funkcijas.
5. Personalo valdymą administratorius organizuoja per savivaldybės įstaigų vadovus ir atitinkamas personalo tarnybas, kurių veiklą reglamentuoja nuostatai, o savivaldybės kontrolierius – per savivaldybės personalo tarnybą.

61 straipsnis. Valstybės tarnautojų registras

1. Valstybės tarnautojų registras steigiamas ir tvarkomas Valstybės registrų įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
2. Valstybės tarnautojų registre kaupiami duomenys apie visų šio įstatymo nustatytų grupių valstybės tarnautojus jų asmens bylų duomenų pagrindu.
3. Valstybės tarnautojų asmens bylos tvarkomos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS

62 straipsnis. Valstybės tarnautojo statuso įgijimas

1. Asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas, valstybės tarnautojo statusą įgyja per 5 darbo dienas po šio įstatymo įsigaliojimo, jeigu per šį laiką jie raštu neatsisako tapti valstybės tarnautojais. Su asmeniu, kuris pasikeitus darbo sąlygoms raštu atsisako įgyti šio įstatymo nustatytą valstybės tarnautojo statusą, iki šio įstatymo įsigaliojimo sudaryta darbo sutartis nutraukiama vadovaujantis Darbo sutarties įstatymu. Jeigu per nustatytą laiką asmuo dėl pateisinamos priežasties negalėjo pareikšti apie savo nesutikimą tapti valstybės tarnautoju, jis privalo tai padaryti per 5 dienas po to, kai pateisinama priežastis išnyksta.

2. B lygio valdininkai, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo taikomas Valdininkų įstatymas, ir pareigūnai, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo Valdininkų įstatymas nebuvo taikomas, dirbantys pagal neterminuotas darbo sutartis, tampa viešojo administravimo karjeros valstybės tarnautojais.

3. B lygio valdininkai, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo taikomas Valdininkų įstatymas, ir pareigūnai, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo Valdininkų įstatymas nebuvo taikomas, dirbantys pagal terminuotas darbo sutartis, tampa viešojo administravimo pakaitiniais valstybės tarnautojais. Jie turi teisę likti savo pareigose, kol pasibaigs darbo sutartys. Joms pasibaigus ar anksčiau, šie asmenys gali dalyvauti viešuose konkursuose karjeros valstybės tarnautojų pareigoms šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Šiems asmenims tapus stažuotojais, laikas, kurį jie ėjo ankstesnes pareigas, įskaitomas į stažuotės ar bandomąjį laikotarpį.

4. A lygio valdininkai, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo taikomas Valdininkų įstatymas, tampa politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojais.

5. Valstybės ir savivaldybių įstaigų vadovai (išskyrus Vyriausybės atstovus, apskričių viršininkus ir departamentų prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinius direktorius), kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo taikomas Valdininkų įstatymas, tampa valstybės tarnautojais – įstaigų vadovais. Jie skiriami valstybės ar savivaldybių įstaigų vadovais teisės aktuose nustatytam, bet ne ilgesniam negu 5 metų laikotarpiui, kurio pradžia yra šio įstatymo įsigaliojimo data.

6. Valstybės institucijų ar įstaigų darbuotojai, atliekantys viešojo administravimo funkcijas, gaunantys atlyginimą iš valstybės ar kitų biudžetų, valstybės fondų ar kitų valstybės lėšų, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo Valdininkų įstatymas nebuvo taikomas, tampa:

1) darbuotojai, su kuriais buvo sudarytos neterminuotos darbo sutartys, atsižvelgiant į jų darbo pobūdį – karjeros valstybės tarnautojais arba įstaigų vadovais;

2) darbuotojai, su kuriais buvo sudarytos terminuotos darbo sutartys – pakaitiniais valstybės tarnautojais. Jiems galioja šio straipsnio 2 dalies nuostatos.

7. Valstybės institucijų, įstaigų ar savivaldybių administracijų bei savivaldybių įstaigų darbuotojai, atliekantys ūkines ar technines funkcijas arba teikiantys viešąsias paslaugas ir dirbantys pagal neterminuotas ar terminuotas darbo sutartis, tampa paslaugų valstybės tarnautojais.

63 straipsnis. Pareigybių priskyrimas grupėms, lygiams ir kategorijoms

1. Per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo valstybės tarnautojų pareigybės suklasifikuojamos pagal šio įstatymo 7 ir 8 straipsnių nuostatas.

2. Suklasifikuotų pareigybių sąrašai, patvirtinti šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytų institucijų, ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo perduodami Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijai bei Valstybės tarnautojų registrai.

64 straipsnis. Valstybės tarnautojų priskyrimas grupėms, lygiams ir kategorijoms

1. Suklasifikavus pareigybes pagal grupes, lygius ir kategorijas, kiekvienas valstybės tarnautojas priskiriamas tam tikrai grupei, lygiui ir kategorijai.

2. Valstybės tarnautojai, kurie neturi einamos pareigybės lygiui būtino išsilavinimo, tokį išsilavinimą privalo įgyti per 5 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

3. Valstybės tarnautojai, kurie šio straipsnio 2 dalyje nurodytu laikotarpiu eina pareigas, neturėdami reikiamo išsilavinimo, negali dalyvauti konkursuose aukštesnėms pareigoms.

4. Valstybės tarnautojai, kurie per šio straipsnio 2 dalyje nurodytą laiką neįgijo būtino išsilavinimo, atleidžiami iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 68 straipsnio 4 dalies 1 punktą.

5. Šio straipsnio 2 ir 4 dalių nuostatos netaikomos valstybės tarnautojams, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus liko ne daugiau kaip 5 metai.

6. Valstybės tarnautojai, kurie pagal šio įstatymo 62 straipsnį tapo viešojo administravimo karjeros valstybės tarnautojais, tačiau jų atliekamos funkcijos neatitinka einamų pareigų aprašyme ir šio įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje nustatytos viešojo administravimo veiklos, praranda viešojo administravimo karjeros valstybės tarnautojo statusą pagal šio įstatymo 68 straipsnio 5 dalį.

65 straipsnis. Profesionalumo vertinimas

1. Nustačius valstybės tarnautojų pareigybių kategorijas, iki bus priimti teisės aktai, reglamentuojantys valstybės tarnautojų vertinimo tvarką, bet ne ilgiau kaip 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo, valstybės tarnautojų profesionalumas vertinamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, vadovaujantis šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis.

2. Valstybės tarnautojai ne mažiau kaip prieš 1 mėnesį iki jų profesionalumo įvertinimo yra raštu informuojami apie būsimą vertinimą bei turi teisę susipažinti su jiems keliamais reikalavimais, susijusiais su einamomis pareigomis, ir būsimu vertinimo tvarka.

3. Jeigu įvertinus valstybės tarnautojo profesionalumą pripažįstama, kad jis neatitinka pareigybės aprašyme keliamų reikalavimų, esant galimybei, jam pasiūlomos 1 ar 2 kategorijomis žemesnės pareigos toje pačioje institucijoje, įstaigoje ar savivaldybėje. Jeigu valstybės tarnautojas nesutinka būti perkeltas į žemesnės pareigas arba toje institucijoje, įstaigoje ar savivaldybėje nėra laisvų žemesnių pareigų, iš einamų pareigų jis atleidžiamas pagal šio įstatymo 68 straipsnio 4 dalies 2 punktą, tačiau valstybės tarnautojo statuso nepraranda. Jam išmokama 3 mėnesių Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuoto vidutinio darbo užmokesčio dydžio kompensacija ir 1 metus jis gali dalyvauti konkursuose bet kokioms žemesnės kategorijos pareigoms. Šiuo laikotarpiu jis gali dirbti bet kurią kitą darbą ne valstybės tarnyboje. Per 1 metus konkurso būdu nepaskirtas pareigoms, jis netenka valstybės tarnautojo statuso ir yra išbraukiamas iš Valstybės tarnautojų registro.

66 straipsnis. Valstybės tarnautojo statuso atkūrimas

1. Asmenys, kurie pagal šio įstatymo 62 straipsnį tapo politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojais, pasibaigus juos pasirinkusių valstybės politikų kadencijai ar įgaliojimams, taip pat valstybės politikai, pasibaigus jų paskyrimo ar išrinkimo laikui, turi teisę Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka sugrįžti į iki paskyrimo A lygio valdininkais eitas pareigas, į iki paskyrimo ar išrinkimo šio įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje nurodytais valstybės politikais eitas ar, nesant galimybės, kitas to paties lygio ir kategorijos pareigas, kurios šio įstatymo ar kitų teisės aktų priskiriamos karjeros valstybės tarnautojų pareigoms. Asmenims, kurie iki paskyrimo A lygio valdininkais nėjo pareigų, šiuo įstatymu ar kitais teisės aktais priskiriamų karjeros valstybės tarnautojų pareigoms, išmokama Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuoto vidutinio darbo užmokesčio 3 mėnesių dydžio kompensacija, jie netenka valstybės tarnautojo statuso ir yra atleidžiami iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 14 punktą.

2. Asmenys, ne vėliau kaip prieš 2 metus iki šio įstatymo įsigaliojimo pagal Darbo sutarties įstatymą nutraukę neterminuotą darbo sutartį su valstybės institucija, įstaiga ar savivaldybe šalių susitarimu ar darbuotojo pareiškimu arba kai neterminuota darbo sutartis buvo nutraukta darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės, jei prieš sutarties nutraukimą darbuotojai turėjo ne mažesnę kaip 3 metų darbo valstybės institucijoje, įstaigoje ar savivaldybėje stažą, 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo gali dalyvauti šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytuose konkursuose valstybės tarnautojo pareigoms.

67 straipsnis. Konkursų organizavimas

1. Iki Vyriausybės ar jos įgaliota institucija nustatys priėmimo į valstybės tarnybą viešų ir uždarų konkursų organizavimo tvarką, bet ne ilgiau kaip 2 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo, konkursus rengia valstybės institucijos, įstaigos ir savivaldybės Valdymo reformų ir savivaldybių

reikalų ministerijos nustatyta tvarka. Konkursus organizuoja už personalo valdymą atsakingi asmenys.

2. Po šio įstatymo įsigaliojimo 2 metus uždaruose konkursuose, kuriuose paprastai dalyvauja tik karjeros valstybės tarnautojai, taip pat gali dalyvauti ne mažiau kaip pusę kadencijos atitarnavę ar kadenciją baigę įstaigų vadovai ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, kurie prieš tapdami įstaigų vadovais arba politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojais nebuvo karjeros valstybės tarnautojai. Šiuo laikotarpiu jie gali siekti pareigų, kurios yra tos pačios ar žemesnės kategorijos kaip ir įstaigos vadovo arba politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigybės.

3. Po šio įstatymo įsigaliojimo 2 metus vietoj uždaro konkurso, kuriame paprastai dalyvauja tik karjeros valstybės tarnautojai, gali būti rengiamas viešas konkursas, jei dėl viešo konkurso konkrečioms pareigoms rengimo Vyriausybė priėmė sprendimą.

4. Iki bus parengtos atitinkamos Lietuvos viešojo administravimo instituto mokymo programos ir pagal jas suteikta kvalifikacija, leidžianti asmenims pretenduoti į Vyriausybės nurodytas pareigybes, bet ne ilgiau kaip 4 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo, pretendams į šias pareigybes reikalavimas būti išėjus Lietuvos viešojo administravimo instituto atitinkamą mokymo programą (ar jai prilygintą) nekeliamas. Dokumentas, liudijantis, kad ši mokymo programa išeita, ir atitinkamų žinių turėjimas yra pretendento privalumas.

5. Po šio įstatymo įsigaliojimo 2 metus valstybės tarnautojams, siekiantiems kad būtų paaugštinotos pareigos, kurių kategorija yra aukštesnė už žemiausią tam tikro lygio kategoriją, ar asmenims, stojantiems į valstybės tarnybą ir siekiantiems šių pareigų, reikalavimas būti išėjus valstybės tarnautojų įvadinio mokymo programą nekeliamas. Dokumentas, liudijantis, kad ši mokymo programa išeita, ir atitinkamų žinių turėjimas yra pretendento privalumas.

68 straipsnis. Valstybės tarnautojo statuso praradimas

1. Sulaukę Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus karjeros ar viešųjų paslaugų valstybės tarnautojai baigia tarnybą ir atsistatydina iš pareigų ne vėliau kaip per 3 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Jie turi teisę tęsti valstybės tarnybą, eidami pakaitinių, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų arba ūkines ar technines funkcijas atliekančių paslaugų valstybės tarnautojų pareigas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti karjeros ar viešųjų paslaugų valstybės tarnautojai, per nustatytą terminą savo noru neatsistatydinę iš pareigų, praranda valstybės tarnautojo statusą ir yra atleidžiami iš valstybės tarnybos.

3. Viešojo administravimo valstybės tarnautojai bei viešųjų paslaugų valstybės tarnautojai (švietimo įstaigų pedagogai, auklėtojai ir šių įstaigų vadovai), kurie buvo SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB – toliau VSK) kadriniai darbuotojai (išskyrus tuos VSK kadrinius darbuotojus, kurie, dirbdami VSK, tyrė tik kriminalines bylas ir ne vėliau kaip kitą dieną po 1990 m. kovo 11 d. nutraukė savo darbą VSK, taip pat kiti asmenys, kuriems pagal įstatymą „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos darbuotojų dabartinės veiklos“ tarnybinės veiklos apribojimai netaikomi), ir kurie iki Valstybės tarnybos įstatymo įsigaliojimo neatsistatydino iš pareigų, praranda valstybės tarnautojo statusą ir yra atleidžiami iš valstybės tarnybos nuo tos dienos, kai paaiškėja, kad jiems yra taikytinas įstatymas „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos darbuotojų dabartinės veiklos“.

4. Valstybės tarnautojas taip pat praranda valstybės tarnautojo statusą ir yra atleidžiamas iš valstybės tarnybos, kai:

1) per 5 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo neįgyja išsilavinimo, būtino tam tikro lygio pareigoms;

2) įvertinus valstybės tarnautojo profesionalumą, pripažįstama, kad jis neatitinka pareigybei keliamų reikalavimų, o valstybės tarnautojas nesutinka būti perkeltas į žemesnes pareigas, taip pat kai institucijoje ar įstaigoje, kurioje dirba valstybės tarnautojas, nėra laisvų žemesnių pareigų ar kai

valstybės tarnautojas per 1 metus po atleidimo iš pareigų konkurso būdu nepaskiriamas kitoms pareigoms;

3) likvidavus, reorganizavus ar privatizavus valstybės instituciją ar įstaigą, savivaldybės įstaigą ar savivaldybės administracijos padalinį, per 6 mėnesius neatsiranda laisvų pareigų arba kai per šį laikotarpį valstybės tarnautojas atsisako jam siūlomų kitų pareigų.

5. Viešojo administravimo karjeros valstybės tarnautojai, kurių pareigybių aprašymuose viešojo administravimo veikla nenumatyta, praranda viešojo administravimo karjeros valstybės tarnautojo statusą ir tampa paslaugų valstybės tarnautojais.

69 straipsnis. Valstybės tarnautojų darbo užmokestis

1. Šio įstatymo šeštajame skirsnyje nustatyta darbo apmokėjimo sistema pradedama įgyvendinti pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas, kai valstybės tarnautojų pareigybės bus priskirtos lygiams ir kategorijoms bei nustatyti pareiginių algų koeficientai, bet ne vėliau kaip nuo 2000 m. kovo 1 d.

2. Valstybės tarnautojams, kurių iki šio įstatymo įsigaliojimo gautas vidutinis darbo užmokestis yra didesnis už darbo užmokestį, kuris bus nustatomas pagal šio įstatymo 78 straipsnio 1 punkte nurodytą įstatymą, nuo 2000 m. kovo 1 d. mokamas pastarojo įstatymo nustatytas darbo užmokestis.

3. Valstybės tarnautojai, kurių iki šio įstatymo įsigaliojimo gautas vidutinis darbo užmokestis yra mažesnis už šio įstatymo 78 straipsnio 1 punkte nurodyto įstatymo nustatytą darbo užmokestį, gauna ankstesnį darbo užmokestį, indeksuotą Vyriausybės nustatyto didesniu koeficientu, negu indeksuojama pareiginė alga. Įstatymo nustatytas darbo užmokestis tokiems asmenims bus mokamas, kai jų gaunamo darbo užmokesčio ir įstatymo nustatyto darbo užmokesčio dydžiai susilygins.

4. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip per 5 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

5. Kol bus įgyvendintos šio straipsnio 3 dalies nuostatos:

1) pareiginės algos koeficiento, kuris bus nustatytas įstatymu, vertė litais prilyginama Vyriausybės patvirtintam pareiginės algos koeficiento bazės dydžiui, kuris nustatomas nedidinant 1999 metų valstybės ir savivaldybių biudžetuose darbo užmokesčiui numatytų lėšų. Pareiginės algos dydis nustatomas atitinkamą pareiginės algos koeficientą padauginus iš koeficiento bazės dydžio;

2) 1-os kategorijos valstybės tarnautojų pareiginė alga negali būti mažesnė už minimalią mėnesinę algą, o aukštesnės ir žemesnės kategorijų pareiginių algų dydžiai turi skirtis ne mažiau kaip 5 procentais;

3) Vyriausybei patvirtinus pareiginės algos koeficiento bazės dydį ar minimalią mėnesinę algą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vadovaudamasi šio straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktų nuostatomis, „Valstybės žiniuose“ per 5 darbo dienas paskelbia visų valstybės tarnautojų kategorijų (nuo 1-os iki 30-os) pareiginių algų dydžius;

4) priedo už tarnybos stažą, skaičiuojamo pagal šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalį, mokėjimą Vyriausybė įgyvendina laipsniškai.

6. Šio straipsnio įgyvendinimo tvarką nustato Vyriausybė.

70 straipsnis. Su valstybės tarnyba nesuderinamos veiklos nutraukimas

1. Per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo valstybės tarnautojai turi nutraukti šio įstatymo 22 straipsnyje nurodytą su valstybės tarnyba nesuderinamą veiklą arba atsistatydinti iš pareigų valstybės tarnyboje. Tai netaikoma valstybės tarnautojams, laisvu nuo tarnybos metu besiverčiantiems medicinos praktika ir gaunantiems už tai atlyginimą. Pastarieji privalo nutraukti šią veiklą ne vėliau kaip per 3 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

2. Valstybės tarnautojai, per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą laiką nenutraukę su valstybės tarnyba nesuderinamos veiklos ir neatsistatydinę iš pareigų, baudžiami tarnybine nuobauda pagal šio įstatymo 40 straipsnį.

71 straipsnis. Šio įstatymo 37 straipsnio įgyvendinimas

Šio įstatymo 37 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos dėl valstybės tarnautojų mokymo finansavimo įgyvendinamos ne vėliau kaip per 5 metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Iki to laiko valstybės institucijos, įstaigos ir savivaldybės privalo valstybės tarnautojų mokymui skirti tiek lėšų, kad jos sudarytų ne mažiau kaip 3 procentus valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų asignavimų.

72 straipsnis. Šio įstatymo 50 straipsnio 2 dalies įgyvendinimas

1. Kasmetinių atostogų trukmės didinimas įgyvendinamas per 5 metus Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Valstybės tarnautojų, kurių kasmetinės atostogos pagal Valdininkų įstatymą buvo ilgesnės negu šio įstatymo nustatyta minimali 28 dienų trukmė, kasmetinių atostogų trukmė nesikeičia tol, kol susilygina su šio įstatymo nustatyta kasmetinių atostogų trukme.

73 straipsnis. Drausminių procedūrų ir nuobaudų taikymas

Drausminė atsakomybė už darbo drausmės pažeidimus, padarytus iki šio įstatymo įsigaliojimo, taikoma pagal įstatymus, galiojusius iki šio įstatymo įsigaliojimo.

74 straipsnis. Darbo ginčų nagrinėjimas ir sprendimas

Iki šio įstatymo įsigaliojimo kilę darbo ginčai, kurių šalys yra esami ir buvę valstybės tarnautojai, nagrinėjami pagal įstatymus, galiojusius iki šio įstatymo įsigaliojimo.

75 straipsnis. Valstybės tarnautojų pažymėjimai

1. Įsigaliojus šiam įstatymui, valdininkų ir kitų valstybės institucijų, įstaigų ir savivaldybių tarnautojų pažymėjimai lieka galioti iki jų galiojimo terminų pasibaigimo, bet ne ilgiau kaip 3 metus.

2. Per 3 metus parengiami valstybės tarnautojų pažymėjimai. Pažymėjimų pavyzdžius tvirtina valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras.

76 straipsnis. Šio įstatymo 55 straipsnio 1 dalies įgyvendinimas

1. Kol Vyriausybė parengs būtinus teisės aktus šio įstatymo 55 straipsnio 1 daliai įgyvendinti, bet ne ilgiau kaip 2 metus, likvidavus, reorganizavus ar privatizavus valstybės instituciją ar įstaigą, savivaldybės administracijos padalinį ar savivaldybės įstaigą arba panaikinus pareigybę valstybės tarnyboje, karjeros valstybės tarnautojui:

1) pasiūlomos laisvos pareigos, atitinkančios valstybės tarnautojo kategoriją ar, jei nėra galimybės, 1 – 2 kategorijomis žemesnės pareigos bet kurioje institucijoje ar įstaigoje toje pačioje ar kitoje gyvenamojoje vietovėje arba bet kuriame kitame savivaldybės administracijos padalinyje. Valstybės tarnautojas taip pat informuojamas apie atsilaisvinusias žemesnių kategorijų pareigybes. Valstybės tarnautojas turi teisę rinktis siūlomas pareigas 6 mėnesius po valstybės institucijos ar įstaigos, savivaldybės administracijos padalinio ar savivaldybės įstaigos likvidavimo, reorganizavimo ar privatizavimo arba pareigybės panaikinimo;

2) šio straipsnio 1 punkte nurodytu laikotarpiu mokama Vyriausybės nustatyta minimali mėnesinė alga. Šiuo laikotarpiu jis gali dalyvauti konkursuose aukštesnėms valstybės tarnautojo pareigoms, taip pat dirbti bet kokią darbą ne valstybės tarnyboje.

2. Jeigu per 6 mėnesius neatsiranda laisvų šio straipsnio 1 punkte nurodytų pareigų ar valstybės tarnautojas atsisako jas eiti, jis praranda valstybės tarnautojo statusą ir atleidžiamas iš valstybės tarnybos pagal šio įstatymo 68 straipsnio 4 dalies 3 punktą. Atsižvelgiant į tarnybos stažą, apskaičiuotą pagal šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalį, jam išmokama kompensacija:

1) iki 1 metų, įskaitant stažuotės ar bandomąjį laiką, – 3 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;

2) nuo 1 iki 5 metų – 6 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;

3) nuo 5 iki 10 metų – 8 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;

4) nuo 10 iki 20 metų – 10 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;

5) virš 20 metų – 12 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio.

77 straipsnis. Šio įstatymo 61 straipsnio įgyvendinimas

1. Įsigaliojus šiam įstatymui, per 1 metus Valdininkų registras reorganizuojamas į Valstybės tarnautojų registrą.

2. Po šio įstatymo įsigaliojimo Valstybės tarnautojų registras 3 metus tvarkomas pagal valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministro patvirtintus laikinuosius nuostatus.

78 straipsnis. Pasiūlymai Vyriausybei

Įsigaliojus šiam įstatymui, Vyriausybė:

1) iki 2000 m. sausio 1 d. parengia ir pateikia Seimui iš valstybės, savivaldybių ir kitų biudžetų, valstybės fondų ir kitų valstybės lėšų finansuojamų valstybės institucijų, įstaigų ir savivaldybių visų valstybės tarnautojų darbo apmokėjimo, taip pat pareiginių algų koeficientų nustatymo įstatymo projektą;

2) per 1 metus įsteigia valstybės tarnybos tvarkymo funkcijas atliekančią įstaigą;

3) per 1 metus parengia ir pateikia Seimui Valstybės tarnautojų pensijų įstatymą;

4) per 2 metus parengia ir pateikia Seimui statutinių valstybės tarnautojų statusą nustatančių įstatymų ar statutų projektus;

5) per 2 metus atlieka galiojančių įstatymų, statutų, kitų teisės aktų, susijusių su statutinių valstybės tarnautojų tarnybos ypatumais, ekspertizę ir prireikus pateikia Seimui jų pakeitimų ir papildymų projektus;

6) per 2 metus priima visus kitus šiam įstatymui įgyvendinti būtinus teisės aktus, išskyrus tuos, kuriuos pagal šio įstatymo nustatytą kompetenciją leidžia už valstybės tarnybą atsakingas ministras, taip pat tuos, kuriems kituose šio įstatymo straipsniuose numatytas kitoks terminas.

TRYLIKTAJIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

79 straipsnis. Kitų teisės aktų galiojimas

1. Įsigaliojus šiam įstatymui, netenka galios:

1) Darbo sutarties įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 16, 17, 18, 19, 20 punktai ir 29 straipsnio 1 dalies 13 punktas (Žin., 1991, Nr. 36-973; 1993, Nr. 30-684; 1995, Nr. 46-1119; 1996, Nr. 41-983, Nr. 43-1043; 1997, Nr. 6-88, Nr. 66-1593, Nr. 91-2273);

2) Valdininkų įstatymas (Žin., 1995, Nr. 33-759);

3) Valstybės ir Vyriausybės vadovų, Seimo narių, valstybės ir savivaldybių įstaigų bei organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo pagrindų įstatymas (Žin., 1996, Nr. 109-2472);

4) Valstybės ir Vyriausybės vadovų, Seimo narių, valstybės ir savivaldybių įstaigų bei organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo pagrindų įstatymo įsigaliojimo atidėjimo įstatymas (Žin., 1998, Nr. 61-1732).

2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo priimti teisės aktai, reglamentuojantys valstybės tarnautojų priėmimą į pareigas valstybės tarnyboje, profesionalumo vertinimą (atestaciją), darbo užmokestį, kiti su valstybės tarnyba susiję teisės aktai, išskyrus nurodytus šio straipsnio 1 dalyje, galioja tol, kol bus priimti atitinkami juos pakeičiantys ir šį įstatymą įgyvendinantys teisės aktai, bet ne ilgiau negu numatyta šio įstatymo 78 straipsnyje.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS